

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 46 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือได้ตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานและคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย แล้วแต่กรณี” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้นายทะเบียนจัดหางานกลางหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายดังกล่าวจกหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา 31 (7) คืนให้แก่คนหางาน”

การหักหลักประกันตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ดังกล่าวมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง หากคู่กรณีไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวก็มีสิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งนั้นได้ แต่ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในเรื่องการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวไว้ ดังนั้นในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจึงต้องนำหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานกลางมาใช้บังคับ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำผลงาน

- 2.1 เพื่อให้ทราบถึงการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาอุทธรณ์
- 2.2 เพื่อศึกษาสิทธิหน้าที่ของคู่กรณีในการได้รับการคุ้มครองสิทธิ
- 2.3 เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษาและวิธีการศึกษา

ศึกษาจากกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บทความของ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์ (คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง) โดยนำกรณีการอุทธรณ์คำสั่งของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด กรณีนายทะเบียนจัดหางานกลางมีคำสั่งหักหลักประกันของบริษัทมาศึกษาเปรียบเทียบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ทำให้เข้าใจกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยเฉพาะในเรื่องการอุทธรณ์มากขึ้น
- 5.2 พนักงานเจ้าหน้าที่มีแนวทางในการพิจารณาอุทธรณ์
- 5.3 พนักงานเจ้าหน้าที่มีโอกาสรับรู้และแก้ไขการสั่งการที่ผิดพลาดหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- 5.4 คู่กรณีได้รับความเป็นธรรม

บทที่ 2

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและการพิจารณาอุทธรณ์

ความนำ

คำสั่งทางปกครองเป็นการใช้อำนาจรัฐในลักษณะที่รัฐมีอำนาจเหนือเอกชน ในการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ฝ่ายปกครองจึงต้องดำเนินการด้วยหลักความชอบด้วยกฎหมาย และพิจารณาถึงความเหมาะสมในการออกคำสั่งดังกล่าว และเมื่อได้ออกคำสั่งทางปกครองไปแล้ว ฝ่ายปกครองย่อมบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งนั้น เนื่องจากคำสั่งทางปกครองมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสิทธิหน้าที่ หรือกระทบต่อสถานภาพของบุคคล ผู้ถูกกระทบสิทธิหรือคู่กรณีอาจมีเหตุโต้แย้งหรือต้องขอทบทวนคำสั่งดังกล่าว

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจึงเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ถูกกระทบสิทธิหรือคู่กรณีที่จะขอให้ฝ่ายปกครองพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองเพื่อให้มีผลเป็นการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งทางปกครอง โดยการอุทธรณ์นั้นอาจเป็นการอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต่อผู้บังคับบัญชา หรือต่อคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ และอีกประการหนึ่งการอุทธรณ์ คือ กระบวนการควบคุมตรวจสอบคำสั่งทางปกครองภายในองค์กรฝ่ายปกครอง ซึ่งองค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์มีอำนาจในการตรวจสอบทั้งความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมในเนื้อหาของการใช้อำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ผู้ออกคำสั่งนั้น โดยในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งในที่นี้ผู้ขอรับการประเมินจะกล่าวถึงเฉพาะการอุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เท่านั้น เนื่องจากต้องนำมาใช้กับกรณีการพิจารณาอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลส์ จำกัด

วัตถุประสงค์ของการอุทธรณ์

1. เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
2. เพื่อให้ฝ่ายปกครองมีโอกาสรับรู้และแก้ไขการสั่งการที่ผิดพลาดหรือไม่ชอบ

ด้วยกฎหมาย

3. เพื่อให้คดีที่ขึ้นสู่องค์กรวินิจฉัยคดีปกครองมีลักษณะข้อพิพาทที่เด่นชัดขึ้น

และมีผลเป็นการลดจำนวนคดีที่จะขึ้นสู่ศาล

ลักษณะของคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้ให้คำนิยามไว้ในมาตรา 5 ดังนี้

“คำสั่งทางปกครอง หมายความว่า

(1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลใดอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง”

จากนิยามดังกล่าวพอที่จะให้คำจำกัดความของคำสั่งทางปกครองได้ ดังนี้

คำสั่งทางปกครอง คือ การที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจรัฐที่มีอยู่ตามกฎหมายอันมีผลกระทบต่อกฎหมายต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอันเป็นการเฉพาะกรณี เช่น การอนุมัติ อนุญาต การไม่อนุมัติ การไม่อนุญาต การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับจดทะเบียน หรือคำสั่งให้กระทำการใดๆ แต่ไม่รวมถึงการออกกฎที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป

และจากคำนิยามดังกล่าวพอที่จะจำแนกองค์ประกอบของคำสั่งทางปกครองได้ ดังนี้

- (1) เป็นการแสดงเจตนาแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

(2) เป็นการใช้อำนาจรัฐตามกฎหมาย

(3) ก่อให้เกิดผลทางกฎหมายเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล และ

(4) มีผลโดยตรงออกสู่ภายนอกฝ่ายปกครองเป็นการเฉพาะรายเฉพาะกรณี

โดยหากมีองค์ประกอบไม่ครบทั้งสี่ข้อดังกล่าว คำสั่งที่ออกมานั้นย่อมไม่ใช่คำสั่ง

ทางปกครอง

รูปแบบของคำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 34 บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้” ดังนั้น คำสั่งทางปกครองจะทำเป็นหนังสือหรือทำด้วยวาจาหรือเป็นรูปแบบอื่นก็ได้ ถ้ากฎหมายฉบับใดระบุชัดเจนว่าต้องทำคำสั่งในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นหนังสือก็ต้องทำคำสั่งเป็นหนังสือ หากไม่ทำเป็นหนังสือก็ย่อมขัดต่อกฎหมายอย่างชัดเจน คำสั่งนั้นย่อมเป็นโมฆะไม่เกิดผลทางกฎหมาย แต่ถ้ากฎหมายไม่ได้ระบุไว้ เจ้าหน้าที่ย่อมมีสิทธิเลือกทำคำสั่งในรูปแบบใดก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับการตัดสินใจอันเป็นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นั่นเอง โดยต้องพิจารณาจากความเร่งด่วนและความจำเป็นของสถานการณ์เป็นสำคัญ

แต่ไม่ว่าคำสั่งทางปกครองจะกระทำในรูปแบบใดจะต้องมีความหมายที่ “ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้” ทั้งนี้ ไม่ว่าต่อผู้รับคำสั่งหรือบุคคลอื่นก็ตาม โดยต้องให้บุคคลดังกล่าวเข้าใจได้ว่าประสงค์ให้ผู้นั้นกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างไรเพราะความเคลือบคลุมจะทำให้ผู้รับคำสั่งเข้าใจความประสงค์ของคำสั่งไม่ถูกต้อง ทำให้ปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือหากปฏิบัติผิดจะทำให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่ตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ ความชัดเจนของคำสั่งทางปกครองจึงเป็นหลักการเบื้องต้น คำสั่งที่ไม่มีความชัดเจนเพียงพอจะต้องถือว่าเป็นโมฆะ เพราะผู้รับคำสั่งไม่อาจจะปฏิบัติตามได้

ดังนั้น คำสั่งทางปกครองอาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. คำสั่งด้วยวาจา โดยทั่วไปจะเป็นการทำคำสั่งในกรณีเร่งด่วนและมีได้มีสิ่งใดเป็นหลักฐาน เช่น การสั่งการของเจ้าพนักงานจราจร การสั่งการของเจ้าหน้าที่ตำรวจดับเพลิงกรณีเกิดเพลิงไหม้ เป็นต้น โดยในกรณีที่เจ้าหน้าที่เลือกที่จะทำคำสั่งทางปกครองด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอภายใน 7 วันนับแต่วันที่มีคำสั่งดังกล่าวให้ยืนยันเป็นหนังสือ เจ้าหน้าที่จะต้องออกหนังสือยืนยันคำสั่งทางปกครองของตนให้ กรณีนี้มีใช้คำสั่งใหม่เป็นหนังสือและต้องนับผลทางกฎหมายใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นการออกหนังสือยืนยันว่าคำสั่งด้วยวาจาที่ตนทำไปก่อนหน้านั้นมีเนื้อหาเช่นใดและมีเหตุผลอย่างไร ทั้งนี้ตามนัยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 35 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีคำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ” ส่วนกรณีว่ามีเหตุอันสมควรอย่างไรนั้น หมายความว่ามิใช่การขอโดยไร้สาระ แต่หากผู้ขอต้องการใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดก็ถือว่ามีเหตุอันควรแล้ว

2. คำสั่งเป็นหนังสือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 36 บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุวัน เดือน และปี ที่ทำ คำสั่ง ชื่อ และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น” และมาตรา 37 บัญญัติว่า “คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย อาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระงับผลไว้ คำสั่งนั้นเองหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้อ

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

(1) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น

(2) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระงับอีก

(3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา 32

(4) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วนแต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ”

ดังนั้น กรณีคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือต้องมีรายการอย่างน้อยดังต่อไปนี้
วันเดือนปีที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง (มาตรา 36) และคำสั่งนั้นต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย ซึ่งเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (มาตรา 37)

- ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่รับฟังได้และใช้ประกอบคำสั่งทางปกครอง

- ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ได้แก่ บทกฎหมายต่างๆ ที่อ้างอิงอันทำให้เกิดมีคำสั่งทางปกครอง

- ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลยพินิจ ได้แก่ เหตุและมูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดข้อยุติของคำสั่งทางปกครอง

การบังคับให้คำสั่งที่ทำเป็นหนังสือต้องแสดงเหตุผลเป็นการบังคับให้เจ้าหน้าที่ระมัดระวังในการทำคำสั่งอันมีผลไปในทางการป้องกันไม่ให้ใช้อำนาจโดยมิชอบได้ อีกทั้งทำให้ผู้กรณีได้ทราบว่า คนได้รับการปฏิบัติโดยถูกต้องหรือไม่ อันจะเป็นประโยชน์แก่การควบคุมทาง

กฎหมายโดยการพิจารณาบทพจนในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองต่อไป อย่างไรก็ตาม
ต้องจัดให้มีเหตุผลในคำสั่งทางปกครองนี้มีข้อยกเว้นตามมาตรา 37 วรรคสาม อยู่ 5 กรณี คือ

(1) ผลของคำสั่งทางปกครองตรงตามคำขอของคู่กรณีและไม่กระทบสิทธิและ
หน้าที่ของบุคคลอื่น ทั้งนี้ เพราะคู่กรณีร้องขอประสงค์สิ่งใดก็ได้ตรงตามนั้นจึงไม่มีความจำเป็นใด
ต้องระบุเหตุผลให้อีก

(2) เหตุผลรู้อยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก

(3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ หากให้ระบุเหตุผลในการแจ้งคำสั่งทาง
ปกครองให้เอกชนที่เกี่ยวข้องทราบ ผลจะกลายเป็นการเปิดเผยความลับโดยสภาพ กรณีเป็น
ความลับจึงไม่ต้องระบุเหตุผล แต่อาจให้เหตุผลในระเบียบภายในขององค์กรเองได้

(4) การออกคำสั่งด้วยวาจาซึ่งจะระบุเหตุผลไม่ได้โดยสภาพ

(5) กรณีเร่งด่วน เพราะการให้ระบุเหตุผลอาจทำให้การงานล่าช้าเกินที่ควรจะ
เป็นและอาจเกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติราชการอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้

3. คำสั่งโดยวิธีอื่น คำสั่งทางปกครองอาจสื่อความหมายโดยวิธีการใดนอกจาก
หนังสือหรือวาจาก็ได้ เช่น ไฟสัญญาณจราจรก็เป็นคำสั่งให้เคลื่อนไปได้หรือให้หยุดสัญญาณ
รอหรือไฟกระพริบของชาวเรือ เป็นต้น

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นขั้นตอนหลังจากที่มีการออกคำสั่งทางปกครอง
เพื่อให้มีผลเป็นการพิถอน หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองดังกล่าว จึงกล่าวได้ว่าการ
อุทธรณ์เป็นมาตรการเยียวยาทางปกครอง ซึ่งให้สิทธิประชาชนในการโต้แย้งคำสั่งที่ตน
ไม่เห็นด้วย ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ฝ่ายปกครองมีโอกาสตรวจสอบคำสั่งที่เจ้าหน้าที่ได้ทำ
ไปแล้วว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ผิดพลาดหรือไม่ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากฝ่ายปกครอง
เห็นว่าเจ้าหน้าที่ทำคำสั่งทางปกครองไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สมเหตุสมผล ก็มี

กระบวนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและเยียวยาความเสียหายได้ ทั้งนี้ เพื่อให้คดีที่ขึ้นสู่องค์กร
วินิจฉัยคดีปกครองมีจำนวนลดน้อยลงและเป็นคดีที่มีลักษณะเด่นชัดอีกด้วย

คำสั่งทางปกครองที่ไม่สามารถอุทธรณ์ในฝ่ายปกครองได้

1. คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยรัฐมนตรี (มาตรา 44 วรรคหนึ่ง) ในกรณีที่คำสั่ง
ทางปกครองได้ออกโดยรัฐมนตรี คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะไม่อยู่ภายใต้บังคับให้ต้องอุทธรณ์
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เนื่องจากรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้รักษา
ราชการตามกฎหมายเฉพาะฉบับใด ก็เป็นองค์กรสูงสุดตามกฎหมายฉบับนั้นๆ จึงไม่มี
ผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าที่จะพิจารณาคำอุทธรณ์ได้ ดังนั้น คู่กรณีจึงต้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง
นั้นต่อองค์กรวินิจฉัยคดีปกครอง

2. คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการฯ (มาตรา 48) ในกรณีที่คำสั่งทาง
ปกครองได้ออกโดยคณะกรรมการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย
หรือไม่ คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะไม่อยู่ภายใต้บังคับให้ต้องอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เนื่องจากคณะกรรมการต่างๆ เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจทาง
ปกครองโดยเฉพาะและไม่อยู่ในระบบสายการบังคับบัญชา คำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการ
จึงเป็นที่สุด ไม่มีองค์กรใดสูงกว่าที่จะพิจารณาคำอุทธรณ์ได้ ดังนั้น คู่กรณีจึงต้องโต้แย้งคำสั่งทาง
ปกครองนั้นต่อองค์กรวินิจฉัยคดีปกครองโดยตรง

3. คำสั่งทางปกครองที่มีกฎหมายให้อุทธรณ์โต้แย้งโดยการนำคดีขึ้นสู่ศาลโดยตรง
การที่กฎหมายกำหนดให้นำคดีขึ้นสู่ศาลโดยตรงนี้ถือว่า เป็นการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
เหมือนกันแต่ไม่ใช่การอุทธรณ์ในฝ่ายปกครองแต่จะเป็นการเยียวยาโดยศาลเป็นผู้พิจารณา เช่น
พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 125 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “เมื่อพนักงานตรวจ
แรงงานได้มีคำสั่งตามมาตรา 124 แล้ว ถ้านายจ้าง ถูกจ้าง หรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้างซึ่งถึง
แก่ความตายไม่พอใจคำสั่งนั้นให้นำคดีไปสู่ศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง”

ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดชั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว” ดังนั้น ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง คือ คู่กรณี ซึ่งได้แก่ผู้ที่ได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ที่ยื่นคำขอ ผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ที่ได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองอื่น ๆ ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองได้ หากเห็นว่าสิทธิของตนถูกกระทบกระเทือนหรืออาจถูกกระทบกระเทือนโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ แต่สำหรับบุคคลภายนอกที่มิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองนั้นจะอุทธรณ์มิได้ แต่บุคคลดังกล่าวสามารถโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนั้นต่อองค์กรวินิจฉัยปกครองได้โดยตรง

อุทธรณ์ต่อใคร

ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่นเดียวกัน กำหนดไว้เป็นหลักการว่า การอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง หรือต่อบุคคลที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ทราบเรื่องและอยู่ในฐานะที่จะทบทวนคำสั่งทางปกครองของตนเองได้ดีที่สุด แต่ถ้าคำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งของรัฐมนตรี หรือเป็นคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือไม่ การโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวจะต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในกำหนด 90 วัน (มาตรา 48)

กำหนดเวลาอุทธรณ์

ระยะเวลาอุทธรณ์ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ในกรณีกฎหมายเฉพาะไม่กำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้คู่กรณีจะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งนั้น (มาตรา 44 วรรคหนึ่ง) แต่ถ้าคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมิได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งนั้นจะเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ดังกล่าว ระยะเวลาที่อาจอุทธรณ์ได้ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง (มาตรา 40 วรรคสอง)

รูปแบบของคำอุทธรณ์

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 44 วรรคสอง บัญญัติว่า “คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย” ดังนั้น การอุทธรณ์จะต้องทำเป็นหนังสือโดยมีเนื้อหาสาระทั้งในข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบ และระบุข้อโต้แย้งหรือข้อที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งทางปกครองไว้ให้ชัดเจน

การพิจารณาอุทธรณ์

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 44 วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายใน

กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น”

มาตรา 46 บัญญัติว่า “ ในการพิจารณาคำอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวน คำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำ คำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไป ในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสม ของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้”

จากบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง ที่ได้รับคำอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองจะต้องเป็นผู้พิจารณาคำอุทธรณ์ในชั้นแรก โดยมีอำนาจพิจารณา ทบทวนคำสั่งทางปกครองของตนเอง หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมี คำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไป ในทางใดหรือในเรื่องใดก็ได้ โดยต้องพิจารณาให้เสร็จและแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบว่าคนเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ นั้นโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง ทางปกครองเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ทางปกครองภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน นอกจากต้องแจ้งผลให้ผู้อุทธรณ์ทราบแล้วก็ต้องเร่งรายงาน

“ความเห็น” พร้อมด้วย “เหตุผล” ไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ตนได้รับอุทธรณ์ดังกล่าว

ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จได้ก็อาจขยายเวลาในการพิจารณาของตนได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบ 30 วันดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายเวลาออกไปได้อีก 30 วัน นับแต่วันครบ 30 วันแรก รวมแล้วผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์จะมีเวลาพิจารณารวมทั้งหมดไม่เกิน 60 วัน โดยขอบเขตของการพิจารณาคำอุทธรณ์นั้นก็เช่นเดียวกับขอบเขตการพิจารณาคำอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง คือ พิจารณาบททวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใดก็ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

ส่วนผู้ใดจะเป็น “ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์” นั้น มาตรา 45 วรรคสาม กำหนดให้ขึ้นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในระดับสูงตามสายการบังคับบัญชา เพราะจะต้องควบคุมตรวจสอบงานของผู้ได้บังคับบัญชาอยู่แล้ว

ผลการพิจารณาคำอุทธรณ์

เจ้าหน้าที่ซึ่งพิจารณาคำอุทธรณ์ไม่ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์อาจจะมีคำสั่งแทนคำสั่งเดิมได้เต็มที่ โดยอาจเพิกถอนคำสั่งเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระ หรือลดภาระ หรือใช้ดุลพินิจในความเหมาะสมของคำสั่งทางปกครองได้ (มาตรา 46) แต่หลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมจะกระทำได้เพียงใด และจะมีผลย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง (มาตรา 49 -53)

บทที่ 3

การพิจารณาอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน เฟลชเวลล์ จำกัด กรณีนายทะเบียนจัดหางานกลางมีคำสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ

ความเป็นมา

อธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้มีหนังสือ ที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 แจ้งการหักหลักประกันบริษัทจัดหางาน เฟลชเวลล์ จำกัด เป็นจำนวนเงิน 2,449,100 บาท เพื่อคืนเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายสุกฤษณ์ ดวงมณี คนหางาน กับพวกรวม 53 คน ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เนื่องจากเห็นว่า เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2542 - กันยายน 2544 นายสุกฤษณ์ ดวงมณี กับพวกรวม 57 คน ได้สมัครงานและจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนคนละ 30,000 - 193,000 บาท รวมเป็นเงินจำนวน 2,449,100 บาท เพื่อเดินทางไปทำงานในประเทศอิสราเอลและได้หวั่น กับบริษัทจัดหางาน เฟลชเวลล์ จำกัด และต่อมาบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางานไปทำงานในประเทศอิสราเอลและได้หวั่นได้ บริษัทฯ จึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางาน ซึ่งการแจ้งหักหลักประกันดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง

บริษัทฯ ได้รับทราบและไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงได้มีหนังสือลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2545 ยื่นอุทธรณ์ต่ออธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการอุทธรณ์หรือได้แจ้งกรณีการมีคำสั่งหักหลักประกันดังกล่าวไว้

อธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้รับหนังสืออุทธรณ์ของบริษัทฯ และพิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของบริษัทฯ จึงได้มีหนังสือ

ที่ รส 0303/16600 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2545 รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลมายังปลัดกระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธี
ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ผู้ขอรับการประเมินในฐานะเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้พิจารณาคำเนิการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
อุทธรณ์ เพื่อสรุปและให้ความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงปลัดกระทรวงแรงงาน
เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของบริษัทฯ

ข้อเท็จจริงแห่งคดี

เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2542 – กันยายน 2544 นายสุกฤษณ์ ดวงมณี
กับพวกรวม 57 คน ได้สมัครงานและจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนคนละ 30,000 –
193,000 บาท รับการชักชวนให้ไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและไต้หวัน กับบริษัทจัดหางาน
เพลชเวสต์ จำกัด โดยมีนายสมศักดิ์ นพคุณ ผู้จัดการ นายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก นางสาว
พุทธรก นายสมเกียรติ แซ่ลิ้ว นางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกยิ และนางยู๋หลี่ แซ่ฟาง เป็นผู้ดำเนินการ
รับสมัครและรับเงิน ต่อมาบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางานจำนวน 53 คน ไปทำงานที่ประเทศ
อิสราเอลและไต้หวัน และได้จัดส่งคนหางานจำนวน 4 คน ไปทำงานที่ไต้หวัน แต่ถูกนายจ้าง
ส่งกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญา และบริษัทฯ ได้คืนเงินบางส่วนให้แก่คนหางานจำนวน 1 คน
แต่ไม่ได้คืนเงินให้แก่คนหางานจำนวน 56 คน การกระทำดังกล่าวของบริษัทฯ เป็นการฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 บริษัทฯ จึงต้องคืน
ค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานจำนวน 53 คน ที่
ไม่ได้รับการจัดส่งไปทำงานต่างประเทศ และต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจาก
คนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่ได้ทำงานให้แก่คนหางานจำนวน 4 คน ที่ถูกนายจ้าง
ส่งกลับประเทศไทยก่อนครบกำหนดตามสัญญา ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

เป็นเงินจำนวน 2,449,100 บาท แต่เนื่องจากนายทะเบียนจัดหางานกลางได้หักหลักประกันบริษัท จัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด เป็นเงินจำนวน 5,000,000 บาท จากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาต๋ายปายมาศ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาบุรีรัมย์ และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาบุรีรัมย์ ผู้ค้าประกันบริษัทฯ ไว้แล้ว เพื่อเฉลี่ยคืนเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายธนวัฒน์ มูลเพ็ง กับพวกรวม 24 คน และนายรอม อินดี กับพวกรวม 22 คน ที่ร้องทุกข์ ขอค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืน รวมเป็นเงินจำนวน 5,069,200 บาท ซึ่งเกินวงเงินหลักประกัน นายทะเบียนจัดหางานกลางจึงให้นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี กับพวกรวม 57 คน ได้รับเฉลี่ยเงิน หลักประกันของบริษัทฯ พร้อมกับนายธนวัฒน์ มูลเพ็ง กับพวกรวม 24 คน และนายรอม อินดี กับพวกรวม 22 คน ดังนั้น บริษัทฯจะต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางาน การที่บริษัท ไม่จัดส่งนายสุกฤษฎ์ ดวงมณีฯ กับพวก ให้เดินทางไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและได้หวั่นได้ ตามที่กำหนดในสัญญา จึงได้มาร้องทุกข์ต่อกรมการจัดหางานเพื่อขอเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืน

การพิจารณาวินิจฉัยของอธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลาง

อธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้พิจารณา ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆ ได้แก่ บันทึกคำให้การของคนหางานผู้ร้องทุกข์ ใบโอนเงิน ผ่านธนาคาร ฯลฯ แล้ว เห็นว่า เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2542 – กันยายน 2544 นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี กับพวก 57 คน ได้สมัครงานและจ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนคนละ 30,000 – 193,000 บาท เพื่อไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและได้หวั่น กับบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด โดยมี นายสมศักดิ์ นพคุณ ผู้จัดการ นายจิตรภณ (ประทีภย์) พุทธปรก นางสาว พุทธปรก นายสมเกียรติ แซ่ลี้ นางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษี และนางยูหลิ แซ่ฟ่าง เป็นผู้ดำเนินการรับสมัครและรับเงิน ต่อมาบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางานจำนวน 53 คน ไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและได้หวั่น และได้จัดส่ง คนหางานจำนวน 4 คน ไปทำงานที่ได้หวั่น แต่ถูกนายจ้างส่งกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญา และ บริษัทฯ ได้คืนเงินบางส่วนให้แก่คนหางานจำนวน 1 คน แต่ไม่ได้คืนเงินให้แก่คนหางานจำนวน 56 คน

การกระทำดังกล่าวของบริษัทเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 บริษัทจึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานจำนวน 53 คน ที่ไม่ได้รับการจัดส่งไปทำงานต่างประเทศ และต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่ได้ทำงานให้แก่คนหางานจำนวน 4 คน ที่ถูกนายจ้างส่งกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญา ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเงินจำนวน 2,449,100 บาท เพื่อคืนเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายสุกฤษฎ์ คุ้มมณี กับพวกรวม 57 คน ตามหนังสือที่ รส 0303/16600 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2545

คำอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด

บริษัทจัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด ได้รับทราบคำสั่งหักหลักประกันตามหนังสือที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 แล้ว และไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงได้มีหนังสือลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2545 ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่ออธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในเรื่องการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวไว้ ดังนั้น ในการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวจึงต้องนำหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานกลางมาใช้บังคับ โดยต้องอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองซึ่งในที่นี้คือนายทะเบียนจัดหางานกลาง โดยคำอุทธรณ์ของบริษัทสรุปได้ดังนี้

(1) บริษัท ไม่เคยรับสมัครงานคนหางานในลำดับที่ 1 – 53 รวมทั้งไม่เคยมอบอำนาจให้ผู้ใดไปทำการรับสมัครงาน การจัดหางาน การเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในนามของบริษัท ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และนอกเขตกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด และ ไม่ได้เรียก

รับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 30,000 – 193,000 บาท รวมทั้งบริษัทฯไม่เคยคืนเงินใดๆ ให้แก่คนหางาน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(2) บริษัทฯยอมรับว่าได้รับสมัครคนหางาน ลำดับที่ 54 – 57 ไปทำงานกับนายจ้างที่ได้ในวันจริง โดยเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 40,840 บาท บริษัทฯได้ออกใบรับเงินให้แก่คนหางานเหล่านั้น มีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุด คนหางานเดินทางกลับประเทศไทย ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และสัญญาจัดหางานที่บริษัทฯทำไว้กับคนหางาน ตามข้อ 3 ระบุว่า ให้คืนเงินค่าบริการเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาการจ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายนั้นบริษัทฯไม่ต้องคืนให้กับคนหางาน เพราะได้จ่ายและใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวไปหมดแล้ว

(3) คำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากข้อเท็จจริง รายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา พยานบุคคล พยานเอกสารและข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงว่าบริษัทฯต้องรับผิดชอบในฐานะใด จากการกระทำของใคร คลุมเครือ ไม่ชัดเจน

(4) ข้อเท็จจริงที่มีข้อโต้แย้งและขัดแย้งเป็นข้อเท็จจริงที่ยังฟังไม่เป็นยุติ จึงไม่อาจนำมาวินิจฉัยว่า บริษัทฯกระทำผิดหรือไม่ เนื่องจากบริษัทฯ โดยนายสมศักดิ์ฯ ไม่เคยรับจัดหางานให้คนหางานลำดับที่ 1 – 53 และไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก ไปดำเนินการจัดหางานนอกห้องที่เขตจัดหางานที่ได้รับอนุญาต (กรุงเทพฯ)

(5) บริษัทฯยอมรับว่านายจิตรภณฯเป็นตัวแทนของบริษัทฯจริง แต่บริษัทฯไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณฯรับสมัครงานนอกเขตห้องที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตห้องที่ที่ได้รับอนุญาตจัดหางาน การที่นายจิตรภณฯรับสมัครและเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานนอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกระทำส่วนตัวของนายจิตรภณฯ ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทฯแต่อย่างใด และบริษัทฯไม่ได้ให้สัตยาบันในการกระทำของนายจิตรภณฯ นายจิตรภณฯ จึงไม่ใช่ตัวแทนเขตของบริษัทฯ นายทะเบียนจึงต้องหักเงินจากหลักประกันในการจดทะเบียน

ตัวแทนตามมาตรา 16 ประกอบมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เท่านั้น จะหักจากหลักประกันของบริษัทฯ ตามมาตรา 33 และมาตรา 46 ตามกฎหมายข้างต้นไม่ได้

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของอธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลาง

เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง

อธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้รับคำอุทธรณ์ของบริษัทฯดังกล่าวและได้พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ทั้งหมด จึงได้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลมายังปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ข้อ 2 (4) โดยมีความเห็นพร้อมเหตุผลดังนี้

1. บริษัทฯไม่เคยรับสมัครและเก็บเงินจำนวนคนละ 30,000 - 193,000 บาท จากคนหางานในลำดับที่ 1 - 53 ตามทะเบียนบัญชีรายชื่อคนหางานร้องทุกข์ เพราะบริษัทฯ ไม่มีตำแหน่งงานในประเทศอิสราเอล ได้วัน และบรูไน และไม่ยอมมอบอำนาจให้ผู้ใดไปทำการรับสมัครงาน เรียกเก็บเงินค่าบริการในนามของบริษัทฯไม่ว่าทั้งภายในเขตกรุงเทพมหานคร และหรือนอกเขตแต่อย่างใด และบริษัทฯไม่เคยคืนเงินใด ๆ ให้แก่คนหางานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับคนหางานในลำดับที่ 54 - 57 ตามทะเบียนบัญชีรายชื่อคนหางานร้องทุกข์ บริษัทฯยอมรับว่าได้รับสมัครงานและจัดหางานให้บุคคลดังกล่าวไปทำงานกับนายจ้างที่ประเทศได้วันจริง โดยได้ทำสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศและเรียกเก็บเงินค่าบริการเป็นเงิน 15,840 บาท และค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 25,000 บาท รวมแล้วเป็นเงิน 40,840 บาท เท่านั้น และสัญญาจัดหางานฯ ที่บริษัทฯทำไว้กับคนหางานในข้อ 3 ระบุให้คืนเงินค่าบริการเป็นอัตรา

สัปดาห์กับระยะเวลาการจ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายนั้นบริษัทฯ ไม่ต้องคืนให้กับคนหางานเพราะได้จ่าย และใช้ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของคนหางานไปหมดสิ้นแล้ว และนางสาว พุทธปรก นาย สมเกียรติ แซ่ลิว นางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษี นางยูหิติ แซ่ฟ่าง ไม่ใช่บุคคลที่เป็นลูกจ้าง พนักงาน หรือตัวแทนจดทะเบียน

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ รับฟังได้ว่า คนหางานตาม ทะเบียนรายชื่อลำดับที่ 1-53 ได้มีการสมัครงานกับบริษัทฯ และเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่บริษัทฯ เป็นจำนวนเงินคนละ 30,000 - 145,000 บาท และการจ่ายเงินก็ปรากฏตามหลักฐานคือใบนำฝากเงินเข้า บัญชีนายสมศักดิ์ นพคุณ และบริษัทจัดหางานเพชรเวลด์ จำกัด รวมทั้งใบนำฝากเงินเข้าบัญชีนายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก ตัวแทนจัดหางาน นางสาว พุทธปรก ลูกจ้างจดทะเบียน ประกอบกับคำให้การของคนหางานลำดับที่ 6-10 ได้ให้ข้อเท็จจริงว่า ได้มีการจ่ายเงินให้แก่นางสาวจันทร์เพ็ญ ซึ่งเป็นผู้รวบรวม เงินทั้งหมดส่งให้แก่บริษัทฯ โดยการจ่ายดังกล่าวคนหางานสามารถยืนยันเป็นพยานแก่กันและกันได้ กับคำให้การของนางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษี ได้ให้ข้อเท็จจริงว่าเงินที่ได้รับจากคนหางานตามทะเบียน รายชื่อลำดับที่ 1-5 ได้มีการ โอนเงินเข้าบัญชีบริษัทฯ และนายสมเกียรติ แซ่ลิว ซึ่งบริษัทฯ โดย นายสมศักดิ์ นพคุณ ได้ตกลงทำสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางานกับนายสมเกียรติ แซ่ลิว และนางสาว ยูหิติ แซ่ฟ่าง และบริษัทฯ ได้ยินยอมให้นายสมเกียรติฯ เข้ามาดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหางานในบริษัทฯ ปรากฏตามคำให้การของนางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษี และหนังสือบริษัทฯ ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2543 ที่แจ้งให้คนหางานทราบว่า ตามที่บริษัทฯ ดำเนินการเพื่อจัดส่งคนหางานไปทำงานที่ได้วัน นั้น การดำเนินการด้านเอกสารจากต่างประเทศที่ส่งมายังไม่เรียบร้อยและได้ให้คนหางานตามบัญชีรายชื่อ 36 คน ตรวจโรคใหม่ทั้งหมด เนื่องจากของเก่านั้น ได้หมดอายุแล้ว ซึ่งปรากฏว่ามีคนหางานคือ นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี (ลำดับที่ 1) นางสาวจรูญลักษณ์ เนตรภักดี (ลำดับที่ 3) นายคมสัน แสงวงศรี (ลำดับที่ 4) นางแพทย์ จันทร์คำ (ลำดับที่ 5) นางวงเดือน เทียนเอ็น (ลำดับที่ 6) นางอัจฉรา สมสาข (ลำดับที่ 8) นางหนูอ่อน บุญสาร (ลำดับที่ 9) นางสาวรัชชพร ภาวันจันทร์ (ลำดับที่ 10) ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อให้ตรวจโรคซึ่งได้มีการ จ่ายเงินให้แก่นางสาวจันทร์เพ็ญฯ รวมอยู่ด้วย พดุลการณดังกล่าวจึงเป็นไปไม่ได้ที่บริษัทฯ จะไม่รู้เห็น

การอ้างว่า ไม่มีตำแหน่งและได้รับอนุญาตจัดหางานเฉพาะกรุงเทพเท่านั้น เพื่อให้พ้นความรับผิดชอบนั้นจึงไม่อาจปฏิเสธได้ ข้ออุทธรณ์ของบริษัทดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น

2. ส่วนกรณีข้ออุทธรณ์ที่บริษัทกล่าวอ้างว่าคนหางานลำดับที่ 54 – 57 บริษัทฯ ได้เรียกเก็บเงินค่าบริการ 15,480 บาท และค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 25,000 บาท รวมเป็นเงิน 40,840 บาท และสัญญาจัดหางานในข้อ 3 ระบุให้คืนเงินค่าบริการเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาการจ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายนั้น บริษัทฯ ไม่ต้องคืนให้แก่คนหางาน เพราะได้จ่ายไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของคนหางาน

จากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ใบโอนเงินนำเข้าบัญชีนางยูหิติ แซ่ฟาง ตัวแทนของบริษัทฯ และพยานที่รู้เห็นการจ่ายเงิน จึงถือว่าเงินจำนวนนี้คือเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บไปจากคนหางาน ซึ่งหากคนหางานไม่สามารถทำงานได้จนถึงสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน เพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายใน 30 วัน นับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวของบริษัทฯ จึงไม่อาจรับฟังได้

การวินิจฉัยของนายทะเบียนจัดหางานกลางที่สั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ เพื่อคืนให้แก่คนหางานตามทะเบียนรายชื่อคนหางานลำดับที่ 56 – 57 ดังนี้

(1) นายบรรเทิง สายกระสุน คนหางานลำดับที่ 54 ได้สมัครงานและเสียค่าบริการ และค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 193,000 บาท โดยบริษัทฯ ได้จัดส่งไปทำงานที่ได้หวั่น ตำแหน่งคนงานผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สัญญาจ้าง 2 ปี

เมื่อนายบรรเทิงฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 26 กันยายน 2543 และถูกส่งกลับเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากงานหมดนายจ้างส่งกลับ จึงถือว่าถูกเลิกจ้างโดยมิใช่

สาเหตุของคนหางานตามมาตรา 46 วรรคสอง คนหางานจึงทำงานได้ไม่ครบตามที่กำหนดไว้ใน สัญญาเป็นระยะเวลา 12 เดือน 1 วัน

บริษัทจึงต้องคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้ว เป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงาน ดังนี้

จำนวนเงินที่ต้องจ่ายคนหางาน = จำนวนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจริง x ระยะเวลาที่ไม่ได้ทำงาน

ระยะเวลาตามสัญญาจ้าง

สัญญาจ้าง 24 เดือน (2ปี) คนหางานได้เสียค่าบริการฯ	=	193,000	บาท
สัญญาจ้าง 1 เดือน คนหางานได้เสียค่าบริการฯ	=	$\frac{193,000 \times 1}{24}$	บาท
สัญญาจ้าง 12 เดือน คนหางานได้เสียค่าบริการฯ	=	$\frac{193,000 \times 12}{24}$	บาท
	=	96,500	บาท
สัญญาจ้าง 1 เดือน (30วัน) คนหางานได้เสียค่าบริการฯ	=	$\frac{193,000}{24}$	บาท
สัญญาจ้าง 1 วัน คนหางานได้เสียค่าบริการฯ	=	$\frac{193,000 \times 1}{24 \times 30}$	บาท
	=	268.06	บาท
รวม	=	96,768.06	บาท

บริษัทจึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายแก่คนหางานเป็นเงินจำนวน 96,768.06 บาท

แม้ว่านายบรรเท็งฯได้โอนเงิน 193,000 บาท เข้าบัญชีนางอยู่ทิตี แซ่ฟาง ตัวแทนของบริษัทก็ตาม เมื่อพิจารณาสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางาน ซึ่งเป็นการร่วมกันจัดหางาน โดยแบ่งหน้าที่กันทำงาน ข้อกล่าวอ้างของบริษัทฯจึงฟังไม่ขึ้น

(2) นายประกาย นามแก้ว คนหางานลำดับที่ 55 ได้สมัครงานและเสียค่าบริการ และค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 190,000 บาท โดยบริษัทฯ ได้จัดส่งไปทำงานที่ได้หวั่น ตำแหน่งคนงานผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สัญญาจ้าง 2 ปี

เมื่อนายประกายฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่นวันที่ 30 พฤษภาคม 2543 และถูกส่งกลับเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากโรงงานปิดกิจการ จึงถือว่าถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุของคนหางานตามมาตรา 46 วรรคสอง คนหางานจึงทำงานได้ไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเป็นระยะเวลา 8 เดือน 5 วัน บริษัทฯ จึงต้องคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานเป็นเงินจำนวน 64,653 บาท

แม้ว่านายประกายฯ ได้โอนเงิน 193,000 บาท เข้าบัญชีนางยุหฺลี แซ่ฟาง ตัวแทนของบริษัทฯ ก็ตาม เมื่อพิจารณาสัญญาร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางานซึ่งเป็นการร่วมกันจัดหางาน โดยแบ่งหน้าที่กันทำงาน ข้อกล่าวอ้างของบริษัทฯ จึงฟังไม่ขึ้น

(3) นายอุดมทรัพย์ หยันครบุรี คนหางานลำดับที่ 56 ได้สมัครงานและเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 135,000 บาท โดยบริษัทฯ จัดส่งไปทำงานที่ได้หวั่น ตำแหน่งคนงานผลิต ผลิตภัณฑ์อะไหล่อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาจ้าง 2 ปี

เมื่อนายอุดมทรัพย์ฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 29 ธันวาคม 2542 และถูกส่งกลับเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2544 เนื่องจากนายจ้างไม่มีการจ้างให้ทำ จึงถือว่าถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุของคนหางาน ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 คนหางานจึงทำงานได้ไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเป็นระยะเวลา 7 เดือน 19 วัน บริษัทฯ จึงต้องคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานเป็นเงินจำนวน 42,938 บาท

แม้ว่านายอุดมทรัพย์ฯ ได้จ่ายเงิน โดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารในชื่อนางยุหฺลี แซ่ฟาง แต่เมื่อพิจารณาคำให้การของนางฉวีภานต์ ชัยกลาง ซึ่งเป็นพนักงานบริษัท นริศ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ให้ข้อเท็จจริงว่าบริษัท นริศ เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ได้ดำเนินการขอสินเชื่อกับ

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด สาขานครพนม โดยได้โอนเงินจำนวน 135,000 บาท ให้กับบริษัท จัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด โดยเข้าบัญชีนางยุทธิ แซ่ฟ่าง ประกอบกับสัญญาร่วมทุนธุรกิจจัดหางาน จึงเป็นการร่วมกันจัดหางานโดยแบ่งหน้าที่กันทำงาน ข้อกล่าวอ้างของบริษัทฯจึงฟังไม่ขึ้น

(4) นายทรงวุฒิ กุมไธสง คนหางานในลำดับที่ 57 ได้สมัครงานและเสีย ค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวน 180,000 บาท โดยบริษัทฯ ได้จัดส่งไปทำงานที่ได้หวั่น ตำแหน่งคนงานผลิต ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สัญญาจ้าง 2 ปี

เมื่อนายทรงวุฒิฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 5 ตุลาคม 2543 และ ถูกส่งกลับเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544 เนื่องจากสถานประกอบการนายจ้างล้มเลิกกิจการ จึงถือว่า ถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุของคนหางานตามมาตรา 46 วรรคสอง คนหางาน จึงทำงานได้ไม่ครบ ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเป็นระยะเวลา 10 เดือน 27 วัน บริษัทฯจึงต้องคืนเงินค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานเป็นเงิน จำนวน 81,750 บาท

นางกัลยา กุมไธสง มารดานายทรงวุฒิ กุมไธสง ได้ให้ข้อเท็จจริงว่านำ โฉนดที่ดินของนางปราณี ทัพบิวเศษ มอบให้นายขจร เตชะสัมมา เพื่อทำสินเชื่อกู้เงินเป็นค่าบริการ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงาน และนายขจรฯ ได้ให้ข้อเท็จจริงสอดคล้องกันว่า ได้นำโฉนด ที่ดินดังกล่าวไปดำเนินการขอกู้โดยได้นำเงินจำนวน 180,000 บาท ไปจ่ายให้แก่บริษัทฯ ประกอบ กับผู้รับอนุญาตฯ ได้ให้การยอมรับว่าได้รับสมัครและเรียกเก็บเงินค่าบริการจากนายทรงวุฒิฯ เมื่อนายจ้างปิดกิจการโดยไม่ใช่ความผิดของคนหางาน บริษัทฯได้เจรจาคนหางานโดยจะคืนเงินให้ ตามอัตราส่วน ข้อกล่าวอ้างที่ว่านายทรงวุฒิฯ หรือนายขจรฯ และนางกัลยาฯ ไม่เคยได้จ่ายเงิน ให้แก่บริษัทฯ จึงฟังไม่ขึ้น

ในกรณีคนหางานลำดับที่ 54 – 57 ดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนจัดหางาน กลางมีคำสั่งหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากหลักประกันของบริษัทฯคืนให้แก่คนหางานซึ่ง คลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง นายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นควรเปลี่ยนแปลงคำสั่งในกรณีของ

คนหางานดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 45 และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

อุทธรณ์ดังกล่าวของบริษัทฯจึงไม่อาจรับฟังได้ แต่ควรแก้ไขจำนวนเงินให้ถูกต้องกับข้อเท็จจริง

(5) ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯกล่าวอ้างว่า ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับเวลา พยานบุคคล เอกสาร การดำเนินการจัดหางาน และข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างว่าบริษัทฯต้องรับผิดชอบในฐานะใด จากการกระทำใด ตามกฎหมายใด เป็นคำสั่งที่คลุมเครือไม่ชัดเจนจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในประเด็นนี้เมื่อได้พิจารณาหนังสือหลักประกันของบริษัทฯ ที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 ประกอบกับบัญชีรายชื่อคนหางานร้องทุกข์แล้วมีรายละเอียดว่าบริษัทฯได้ดำเนินการจัดหางานในวันเวลาใด โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดบ้าง อีกทั้งมีพยานบุคคล พยานเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อกฎหมายที่ชัดเจนที่ทำให้เข้าใจได้ว่าผู้รับอนุญาตจัดหางานมีพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางานอย่างไร และตามหนังสือหลักประกันดังกล่าวมีการระบุไว้ว่าบริษัทฯจะต้องรับผิดชอบในมาตราใดตามพระราชบัญญัติจัดหางานฯ ข้ออุทธรณ์ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

(6) ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯปฏิเสธว่าบริษัทฯไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก เป็นตัวแทนจัดหางานไปจัดหางานจังหวัดอื่น ๆ นอกเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการกระทำนอกอำนาจหน้าที่และเป็นการกระทำโดยลำพังส่วนตัว ทั้งไม่ได้ยอมรับในผลของการกระทำของนายประทักษ์ฯ ทั้งไม่ได้ให้สัตยาบันในการกระทำดังกล่าว จึงไม่ใช่ตัวแทนจริง จึงไม่ต้องรับผิดชอบแก่คนหางาน ต้องถือว่าตัวแทนจัดหางานจดทะเบียนกระทำผิดฝ่าฝืนกฎหมายจัดหางานเอง นายทะเบียนจัดหางานกลางต้องหักเงินจากหลักประกันในการจดทะเบียนตัวแทนที่ได้วางไว้จำนวน 50,000 บาท ตามมาตรา 16 ประกอบมาตรา 47 จะมาหักเอาจากหลักประกันของบริษัทฯที่ได้วางไว้จำนวน 5,000,000 บาท

บทบัญญัติในมาตรา 15 วรรคท้าย ได้บัญญัติให้การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของตัวแทนจดทะเบียนเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตนั้นเป็นกฎหมายเฉพาะที่มุ่งหมายคุ้มครองคนหางานให้ได้รับความเป็นธรรม จึงได้บัญญัติความรับผิดของผู้รับอนุญาตให้แตกต่างไปจากหลักความรับผิดของตัวการตัวแทนต่อบุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงนำหลักทั่วไปดังกล่าวมาใช้กับเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะไม่ได้ เพราะแต่เดิมเรื่องความรับผิดของผู้รับอนุญาตนั้น พระราชบัญญัติจัดหางาน พ.ศ. 2511 ก็เปิดโอกาสให้ผู้รับอนุญาตกล่าวอ้างหรือพิสูจน์เช่นนั้น ได้ดังที่มาตรา 14 ได้บัญญัติไว้ ครั้นต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ขึ้นมาใช้บังคับ ซึ่งในมาตรา 15 วรรคท้าย ได้ตัดข้อความที่เปิดโอกาสให้ผู้รับอนุญาตพิสูจน์ออกไป จึงเป็นการแน่ชัดแล้วว่ากฎหมายไม่ต้องการให้ผู้รับอนุญาตปฏิเสธความรับผิดในการกระทำของตัวแทนที่ตนได้จดทะเบียนไว้

สำหรับที่บริษัทฯ อ้างว่า นายทะเบียนจัดหางานกลางต้องหักเงินจากหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา 16 นั้น เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา 46 ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เรียกเก็บไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางาน ดังนั้นเมื่อคนหางานได้จ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ไปเป็นจำนวนเท่าใด กฎหมายให้ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ดังนั้น บริษัทฯ จึงมีหน้าที่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่คนหางานจะนำบทบัญญัติในมาตรา 16 มาใช้บังคับไม่ได้ เพราะเป็นกรณีที่นายทะเบียนจะหักหลักประกันของตัวแทนที่ก่อความเสียหายให้แก่คนหางาน โดยหักหลักประกันจ่ายให้เป็นเงินชดเชย มิใช่เป็นเงินที่จ่ายคืนให้เป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่บริษัทเรียกเก็บไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางาน การที่นายทะเบียนสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ ตามมาตรา 46 จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯ จึงไม่อาจรับฟังได้

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงแรงงานในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์

ผู้ขอรับการประเมินเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการกองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน และหัวหน้าฝ่ายพิจารณาอุทธรณ์และคดี ให้เป็นผู้พิจารณาคำเนิการตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อุทธรณ์ เพื่อสรุปและให้ความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของบริษัทฯ โดยเมื่อได้รับมอบหมายดังกล่าวแล้ว ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดและข้อเท็จจริงในเบื้องต้น โดยศึกษารายละเอียดหนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0303/16600 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2545 เรื่อง ชี้แจงอุทธรณ์การหักหลักประกันบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด ศึกษาคำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลาง ศึกษาคำอุทธรณ์ในหนังสืออุทธรณ์ของบริษัทฯ ศึกษากฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้ทราบว่า บริษัทฯ อุทธรณ์ถูกต้องตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่อย่างไร และใครเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณา โดยพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) ผู้อุทธรณ์ยื่นอุทธรณ์คำสั่งอะไร และคำสั่งของใคร และเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการในเรื่องนั้นหรือไม่

(2) คำสั่งหักหลักประกันของนายทะเบียนจัดหางานกลางที่สั่งหักหลักประกันของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด เป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่

(3) การอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนจัดหางานกลางของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด กรณีสั่งหักหลักประกันตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 กำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะหรือไม่

(4) บริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางที่สั่งหักหลักประกัน หรือไม่

(5) คำอุทธรณ์ และการยื่นอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนจัดหางานกลางที่ตั้ง

หักหลักประกันของบริษัท จัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด ถูกต้องหรือไม่

(6) ผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ของบริษัท จัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด

คือใคร และระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์เท่าใด

(7) การวินิจฉัยอุทธรณ์เป็นคำสั่งทางปกครองหรือไม่

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า บริษัทฯ เป็นผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง

ดังกล่าวและได้ยื่นอุทธรณ์ถูกต้องตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย อธิบดีกรมการ

จัดหางานจึงมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เรื่องดังกล่าว ตามมาตรา 44 และมาตรา 45 แห่ง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งเมื่ออธิบดีกรมการจัดหางานพิจารณา

แล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็จะรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยัง

ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันประกอบ

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539 ข้อ 2 (4) คือ ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับแต่

วันที่ได้รับอุทธรณ์ และผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลา 30 วัน

นับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ผู้ขอรับการประเมินจึงได้ดำเนินการสรุปข้อเท็จจริงทั้งหมดเพื่อสรุป

เรื่องและให้ความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการ

สังคม เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของบริษัทฯ โดยให้ถูกต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริง

ข้อกฎหมาย และมีความเหมาะสม แก่กรณี โดยได้ดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษารายละเอียดของกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(2) ศึกษารายละเอียด รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลของอธิบดีกรมการ

จัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางในการไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน

เพลชเวลล์ จำกัด ตามหนังสือที่ รส 0303/16600 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2545

(3) ศึกษารายละเอียดคำสั่งหักหลักประกัน ของนายทะเบียนจัดหางานกลาง

(4) ศึกษารายละเอียดค่าอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลด์ จำกัด ตามหนังสือลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2545ว่ามีประเด็นอุทธรณ์อย่างไร และพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นต่าง ๆ ที่บริษัทจัดหางาน เพลซเวลด์ จำกัด ยื่นอุทธรณ์ มีดังนี้

1. ที่บริษัทฯ อุทธรณ์ว่า บริษัทฯ ไม่เคยรับสมัครงานคนหางานในลำดับที่ 1- 53 รวมทั้งไม่เคยมอบอำนาจให้ผู้ใดไปทำการรับสมัครงาน การจัดหางาน การเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในนามของบริษัทฯ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และนอกเขตกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด และไม่ได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 30,000 – 193,000 บาท รวมทั้งบริษัทฯ ไม่เคยคืนเงินใด ๆ ให้แก่คนหางานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

2. บริษัทฯ ขอรับว่า ได้รับสมัครคนหางานลำดับที่ 54 – 57 ไปทำงานกับนายจ้าง ที่ได้วันจริง โดยเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 40,840 บาท บริษัทฯ ได้ออกใบรับเงินให้แก่คนหางานเหล่านั้น มีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุด คนหางานเดินทางกลับประเทศไทย ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และสัญญาจัดหางานที่บริษัทฯ ทำไว้กับคนหางาน ตามข้อ 3 ระบุว่า ให้คืนเงินค่าบริการเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาการจ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายนั้นบริษัทฯ ไม่ต้องคืนให้กับคนหางาน เพราะได้จ่ายและใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวไปหมดแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 นายบรรเทิง สายกระสุน (คนหางานลำดับที่ 54) จ่ายเงินค่าบริการ 15,840 บาท มีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายบรรเทิงฯ ทำงานได้ 12 เดือน บริษัทฯ ต้องคืนเงินค่าบริการให้แก่ นายบรรเทิงฯ เป็นเงิน 7,920 บาท เท่านั้น ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯ ในประเทศได้วันได้จ่ายเงินค่าบริการและเงินค่าเสียหาย จำนวน 14,000 บาท ให้แก่นายบรรเทิงฯ แล้ว บริษัทฯ จึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายบรรเทิงฯ จ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย เป็นเงิน 193,000 บาท ให้แก่บริษัทฯ นั้นไม่ชอบ เพราะว่านายบรรเทิงฯ ได้โอนเงินเข้า

บัญชีของผู้อื่น มิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ จำนวน 96,500 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.2 นายประกาย นามแก้ว (คนหางานลำดับที่ 55) จ่ายเงินค่าบริการให้บริษัทฯ เป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายประกายฯทำงานได้ 15 เดือน 26 วัน บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการให้แก่ นายประกายฯเป็นเงิน 5,280 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯในได้หวั่นได้คืนเงินค่าบริการและค่าเสียหายให้นายประกายฯเป็นเงิน 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายประกายฯจ่ายเงินค่าบริการจำนวน 190,000 บาท ให้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายประกายฯได้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่น มิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนฯสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯให้นายประกายฯเป็นเงิน 63,767 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.3 นายอุดมทรัพย์ หยันครบุรี (คนหางานลำดับที่ 56) จ่ายเงินค่าบริการให้บริษัทฯเป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายอุดมทรัพย์ฯทำงานได้ 16 เดือน 12 วัน บริษัทฯจึงต้องคืนเงินค่าบริการให้แก่ นายอุดมทรัพย์ฯเป็นเงิน 5,280 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯในได้หวั่นได้คืนเงินค่าบริการและค่าเสียหายให้นายอุดมทรัพย์ฯเป็นเงิน 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายอุดมทรัพย์ฯ จ่ายเงินค่าบริการจำนวน 135,000 บาท ให้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายอุดมทรัพย์ฯได้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่นมิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนฯสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯให้นายอุดมทรัพย์ฯเป็นเงิน 42,719 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.4 นายทรงวุฒิ กุมโรสง (คนหางานลำดับที่ 57) จ่ายเงินค่าบริการให้บริษัทฯ เป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายทรงวุฒิฯทำงานได้ 13 เดือน บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการให้นายทรงวุฒิฯเป็นเงิน 7,260 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯในได้หวั่นได้คืนค่าบริการและค่าเสียหายให้นายทรงวุฒิฯเป็นเงิน 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายทรงวุฒิฯจ่ายเงินค่าบริการจำนวน 180,000 บาท ให้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายทรงวุฒิฯหรือนายจร เดชะสิมมา และนางกัลยา

(ไม่ทราบนามสกุล) โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่น มิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนฯ สั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ ให้นายทรงวุฒิฯ เป็นเงิน 81,123 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3. คำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากข้อเท็จจริงรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา พยานบุคคล พยานเอกสารและข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงว่าบริษัทฯ ต้องรับผิดชอบในฐานะใด จากการกระทำของใคร กลุ่มเครือข่าย ไม่ชัดเจน

4. ข้อเท็จจริงที่มีข้อโต้แย้งและขัดแย้งเป็นข้อเท็จจริงที่ยังฟังไม่เป็นยุติ จึงไม่อาจนำมาวินิจฉัยว่า บริษัทฯ กระทำผิดหรือไม่ เนื่องจากบริษัทฯ โดยนายสมศักดิ์ฯ ไม่เคยรับจัดหางานให้คนหางานลำดับที่ 1 - 53 และไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณฯ (ประทักษ์) พุทธปรกไปดำเนินการจัดหางานนอกห้องที่เขตจัดหางานที่ได้รับอนุญาต (กรุงเทพฯ)

5. บริษัทฯ ขอมอบรับว่า นายจิตรภณฯ เป็นตัวแทนของบริษัทฯ จริง แต่บริษัทฯ ไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณฯ รับสมัครงานนอกเขตห้องที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตห้องที่ที่ได้รับอนุญาตจัดหางาน การที่นายจิตรภณฯ รับสมัครและเรียกรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานนอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกระทำส่วนตัวของนายจิตรภณฯ ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทฯ แต่อย่างใด และบริษัทฯ ไม่ได้ให้สัตยาบันในการกระทำของนายจิตรภณฯ นายจิตรภณฯ จึงไม่ใช่ตัวแทนเขตของบริษัทฯ นายทะเบียนจึงต้องหักเงินจากหลักประกันในการจดทะเบียนตัวแทนตามมาตรา 16 ประกอบมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เท่านั้น จะหักจากหลักประกันของบริษัทฯ ตามมาตรา 33 และมาตรา 46 ตามกฎหมายข้างต้นไม่ได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

มาตรา 15 **วรรคสี่** การกระทำที่เกี่ยวกับการจัดหางานของลูกจ้างหรือตัวแทนจัดหางาน ซึ่งผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศได้จดทะเบียนไว้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย

มาตรา 46 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่าหรือได้ตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน และคนหางานไม่ประสงค์จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา 38 หรือนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย แล้วแต่กรณี

ในกรณีคนหางานไม่สามารถทำงานได้จนถึงสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน เพราะถูกเลิกจ้าง โดยมีสาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีคนหางานได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน แต่คนหางานยังประสงค์จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่คนหางานได้รับจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้นำทะเบียนจัดหางานกลางหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา 31 (7) คืนให้แก่คนหางาน

เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการตามวรรคสี่แล้ว ให้แจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบโดยเร็ว

มาตรา 47 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 8 วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 วรรคสาม มาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 และมาตรา 27 วรรคสอง ในหมวด 2 ว่าด้วยการจัดหางานในประเทศมาใช้บังคับกับการจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยอนุโลม

2. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

มาตรา 37 คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ และการยื่นยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเองหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- (2) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้กันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก
- (3) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา 32
- (4) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วน แต่ต้องให้เหตุผล

เป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

มาตรา 45 ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

2.1 กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ข้อ 2 การพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(4) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

3. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 797 อันว่าสัญญาตัวแทนนั้น คือ สัญญาซึ่งให้บุคคลหนึ่งเรียกว่าตัวแทน มีอำนาจทำการแทนบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าตัวการ และตกลงจะทำการคั่งนั้น

อันความเป็นตัวแทนนั้น จะเป็นโดยตั้งแต่งแสดงออกชัดหรือโดยปริยายก็ยอมได้

มาตรา 820 ตัวการยอมมีความผูกพันต่อบุคคลภายนอกในกิจการทั้งหลายอัน ตัวแทนหรือตัวแทนช่วงได้ทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน

มาตรา 821 บุคคลผู้ใดเชื่อบุคคลอีกคนหนึ่ง ออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็คิ รู้แล้วยอมให้บุคคลอีกคนหนึ่งเชื่ตัวเขาเองออกแสดงเป็นตัวแทนของตนก็คิ ท่านว่าบุคคลผู้นั้น จะต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนว่าบุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเป็นตัวแทนของตน

ผลการพิจารณาผู้ขอรับการประเมินมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ที่บริษัทอุทธรณ์ว่า บริษัทฯ ไม่เคยรับสมัครงานคนหางานในลำดับที่ 1- 53 รวมทั้งไม่เคยมอบอำนาจให้ผู้ใดไปทำการรับสมัครงาน การจัดหางาน การเรียกรับเงินค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายในนามของบริษัทฯ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และนอกเขตกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด และไม่ได้เรียกรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 30,000 – 193,000 บาท รวมทั้ง บริษัทฯ ไม่เคยคืนเงินใด ๆ ให้แก่คนหางานไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า

(1) นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี นายสุขสันต์ พลบุญ นางสาวจรรยาลักษณ์ จนการภักดี นายคมสัน แสงศรี และนางพะเยาว์ จันทร์คำ (คนหางานลำดับที่ 1 – 5 ตามลำดับ) ให้การว่า เมื่อประมาณเดือนมิถุนายน 2543 นายอดุลย์ (ไม่ทราบนามสกุล) ได้นำคนหางานทั้ง 5 คน สมัคร ไปทำงานที่ได้วันกับบริษัท ณ ที่ทำการบริษัทที่กรุงเทพฯ โดยคนหางานทั้ง 5 คน ได้จ่ายเงิน ค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินคนละ 32,000 บาท ให้นายอดุลย์ฯ ซึ่งนายอดุลย์ฯ ได้โอนเงิน ดังกล่าวให้นางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษี และนางสาวจันทร์เพ็ญฯ ได้โอนเงินดังกล่าวข้างต้นให้กับ บริษัทฯ และนายสมเกียรติ แซ่ลิ้ว ผู้ร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางานกับบริษัทฯแล้ว ต่อมาเมื่อบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางานทั้ง 5 คน ไปได้หวันได้ นายสมเกียรติฯ ได้ออกเช็คให้กับนางสาวจันทร์เพ็ญฯ แต่เช็คดังกล่าวขึ้นเงินไม่ได้ ประกอบกับบริษัทฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ 31 สิงหาคม 2543 ให้นายสุกฤษฎ์ฯ นางสาวจรรยาลักษณ์ฯ นายคมสันฯ และนางพะเยาว์ฯ ซึ่งได้จ่ายค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายให้นายอดุลย์ฯ และต่อมาได้โอนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้นางสาวจันทร์เพ็ญฯ ไปตรวจโรคใหม่ จึงเห็นได้ว่าการกระทำของนายอดุลย์ฯ และนางสาวจันทร์เพ็ญฯ เป็นการกระทำ

ในฐานะตัวแทนเชิดของบริษัทฯ เนื่องจากบริษัทฯยอมให้นายอดุลย์ฯและนางสาวจันทร์เพ็ญฯ เชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของบริษัทฯ บริษัทฯในฐานะตัวการจึงต้องรับผิดชอบต่อกองงานทั้ง 5 คน เสมือนว่านายอดุลย์ฯและนางสาวจันทร์เพ็ญฯเป็นตัวแทน ตามมาตรา 821 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนการกระทำของนายสมเกียรติฯ ผู้ร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางานกับบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของตัวแทนของบริษัทฯ เนื่องจากนายสมเกียรติฯดำเนินการจัดหางานให้กับบริษัทฯ (ผู้รับอนุญาต) บริษัทฯในฐานะตัวการ จึงต้องรับผิดชอบต่อกองงานทั้ง 5 คน ตามมาตรา 821 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(2) นางวงเดือน เทียน آهن นายอนันต์ ยศพันธ์ นางอัจฉรา สมสาย นายหนูอิน บุญสาร และนางสาวธัญพร ดาวันจันทร์ (คนหางานลำดับที่ 6 – 10 ตามลำดับ) ให้การว่า เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม 2543 นางสาวจันทร์เพ็ญฯได้ชักชวนให้คนหางานทั้ง 5 คน ไปทำงานที่ได้วันกับบริษัทฯ นางสาวจันทร์เพ็ญฯ ได้เรียกเก็บค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินคนละ 32,000 บาท เมื่อไม่ได้เดินทางไปทำงานที่ได้วันตามกำหนด คนหางานทั้ง 5 คน ได้ติดต่อกับบริษัทฯ ซึ่งบริษัทฯแจ้งแก่คนหางานทั้ง 5 คนว่า ให้รอก่อน และต่อมาบริษัทฯได้มีหนังสือลงวันที่ 31 สิงหาคม 2543 ให้นางวงเดือนฯ นางอัจฉราฯ นายหนูอินฯ และนางสาวธัญพรฯ ไปตรวจโรคใหม่ การกระทำของนางสาวจันทร์เพ็ญฯดังกล่าวเป็นการกระทำในฐานะตัวแทนเชิดของบริษัทฯ เนื่องจากบริษัทฯยอมให้นางสาวจันทร์เพ็ญฯเชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของบริษัทฯ บริษัทฯ ในฐานะตัวการจึงต้องรับผิดชอบต่อกองงานทั้ง 5 คน เสมือนว่านางสาวจันทร์เพ็ญฯเป็นตัวแทน ตามมาตรา 821 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(3) นายมงคล อ่วมบุญ นายอนันต์ ไพรยขุนทด นายวิธิ เข้มทอง นายสุนทร เกตุบาง นายนิพันธ์ คำดี นายจรรยา แสงแก้ว นายเลอศักดิ์ เครื่องร้อน และนายศักดิ์ มณียม (คนหางานลำดับที่ 11 – 18 ตามลำดับ) ให้การว่า เมื่อประเดือนกรกฎาคม 2544 คนหางานทั้ง 8 คน ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ที่ทำงานบริษัทฯที่กรุงเทพฯ และได้จ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินคนละ 40,000 บาท โดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของ นายสมศักดิ์ นพคุณ กรรมการผู้จัดการบริษัทฯและผู้รับอนุญาต

(4) นายกาหลง สุขกล้า (คนหางานลำดับที่ 19) ให้การว่า เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม 2544 นายกาหลงฯได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ที่ทำการบริษัทฯ

ที่ตั้งอยู่กรุงเทพฯ และได้จ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 40,000 บาท โดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนายสมศักดิ์ฯ กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ

(5) นายอุทัย มะโนตัน (คนหางานลำดับที่ 20) ให้การว่า เมื่อประมาณเดือนกรกฎาคม 2544 นายอุทัยฯ ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ที่ทำการบริษัทฯ ที่ตั้งอยู่กรุงเทพฯ และได้จ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 40,000 บาท โดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนายสมศักดิ์ฯ กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ

(6) นายอนันต์ หมูปิน (คนหางานลำดับที่ 21) ให้การว่า ประมาณเดือนกรกฎาคม 2544 นายอนันต์ฯ สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ศูนย์ประสานงานของบริษัทฯ ที่จังหวัดเชียงราย และเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 50,000 บาท โดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก ซึ่งนายจิตรภณฯ เป็นตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ และเป็นผู้ดำเนินการศูนย์ทะเบียนคนหางาน สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงรายของบริษัทฯ ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ – 6 เมษายน 2544 ซึ่งการกระทำของนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ดังกล่าวเป็นการกระทำเกี่ยวกับการจัดหางาน ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

(7) นายบุญส่ง แว่นนันต์ และนายพิศท้อป คำสร้อย (คนหางานลำดับที่ 22 และ 23 ตามลำดับ) ให้การว่า ประมาณเดือนกรกฎาคม 2544 คนหางานทั้ง 2 คน ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ศูนย์ประสานงานของบริษัทฯ จังหวัดเชียงราย และเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 50,000 บาท โดยโอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

(8) นายพิษณุ สิริทธิแก้ว (คนหางานลำดับที่ 24) ให้การว่า ประมาณเดือนสิงหาคม 2543 นายประทักษ์ (จิตรภณ)ฯ ได้ชักชวนให้นายพิษณุฯ สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ โดยนายประทักษ์ฯแจ้งแก่นายพิษณุฯ ว่าเป็นลูกจ้างของบริษัทฯ และได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 145,000 บาท โดยให้โอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนางสวยฯ ภรรยา นายประทักษ์ฯ เป็นเงิน 50,000 บาท และ โอนเข้าบัญชีของนายประทักษ์ฯเป็นเงิน 95,000 บาท ต่อมานายประทักษ์ฯ ได้คืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 20,000 บาท บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการ และค่าใช้จ่ายส่วนที่เหลือเป็นเงิน 125,000 บาท การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของ นายประทักษ์ฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

(9) นายสมบุญ สุรินทรรม นายจเร มูลศรี นายอลงกรณ์ วิงวอน นายสมปอง เศษสุวรรณ นายสุวิทย์ ตือห์ล่า นายอนุสรณ์ อุ่นกันทา นายณรงค์ ธีรวิโรจน์ นายสมหวัง อวดผล นายไพฑ ก่อใจ นายทองคำ จันเดียว นายวิฑูรย์ ปัญญารักษ์ นายอมรรัตน์ สุรินทร์ดี นายสกุล อิทะ นายสมศักดิ์ จอมเมืองกาศ นายปรัชญา สุธรรมแบ่ง นายหนูน ฑุระยศ นายพิจิตร ศักดิ์สกุลมงคล นายบุญทรัพย์ ปัญญาดี นายสมพงษ์ หลวงขัน นายเสถียร จักรสมศักดิ์ นายปกรณ์ คะหล่า นายศราวุธ คำหั้น นายพิชัย ไชคสถาพรสิน นายดุสิต ไชคสถาพรสิน นายพงศกร ฮ้อธิวงค์ นายสนอง ศรีอัคระฮาด (คนหางานลำดับที่ 25 – 50 ตามลำดับ) ให้การว่า ประมาณเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2544 คนหางานทั้ง 26 คน ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ณ ศูนย์ประสานงานของบริษัทฯจังหวัดเชียงราย โดยมีนายจิตรภณฯ เป็นผู้รับสมัครและเสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นเงินคนละ 40,000 – 70,000 บาท โดยโอนเข้าบัญชีของนายจิตรภณฯ และนางสวยฯ ภรรยา นายจิตรภณฯ เมื่อบริษัทฯไม่สามารถจัดส่งคนหางานทั้ง 26 คน ไปทำงานที่ประเทศอิสราเอล นายจิตรภณฯตัวแทนของบริษัทฯได้ทำข้อตกลงกับคนหางานว่าจะจ่ายค่าบริการและค่าใช้จ่ายคืนให้แก่คนหางานเหล่านั้น การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของนายจิตรภณฯ ตัวแทน

จดทะเบียนของบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

(10) นายชำนาญ สติปัญญา (คนหางานลำดับที่ 51) ให้การว่า ประมาณเดือน พฤษภาคม 2544 นายชำนาญฯ ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลกับบริษัทฯ ที่ศูนย์ประสานงานของบริษัทฯ จังหวัดเชียงราย และได้เสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้นายจิตรภณฯ เป็นเงิน 40,000 บาท โดยโอนเข้าบัญชีของนายจิตรภณฯ การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

(11) นายศรีวงศ์ นาปรัง และนายอัมรินทร์ ชิการ (คนหางานลำดับที่ 52 และ 53 ตามลำดับ) ให้การว่า ประมาณเดือนกันยายน 2544 คนหางานทั้ง 2 คน ได้สมัครไปทำงานที่ประเทศบรูไนกับบริษัทฯ ที่ศูนย์ประสานงานของบริษัทฯ จังหวัดเชียงราย มีนายจิตรภณฯ เป็นผู้ดำเนินการรับสมัคร และได้เสียค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินคนละ 30,000 บาท โดยโอนเข้าบัญชีของนายจิตรภณฯ การกระทำเกี่ยวกับการจัดหางานของนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ ถือว่าเป็นการกระทำของบริษัทฯ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

เมื่อข้อเท็จจริงตามข้อ (1) – (11) แล้วรับฟังได้ว่า นายสุกฤษฎ์ฯ กับพวกรวม 53 คน สมัครไปทำงานที่ประเทศไต้หวัน อิสราเอล และบรูไน กับบริษัทฯ โดยนายสมศักดิ์ฯ กรรมการผู้จัดการ และผู้รับอนุญาตหรือนายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียนของบริษัทฯ เป็นผู้ดำเนินการ ณ ที่ทำการบริษัทฯ และศูนย์ทะเบียนคนหางานของบริษัทฯ จังหวัดเชียงราย ซึ่งบริษัทฯ เคยได้รับอนุญาตให้จัดหางานที่จังหวัดเชียงราย โดยเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย

จากคนหางานทั้ง 53 คน เป็นจำนวนเงินคนละ 30,000 – 145,000 บาท ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของ บริษัทฯ ที่ว่า บริษัทฯ ไม่เคยรับสมัครคนหางานทั้ง 53 คน ไปทำงานที่ประเทศอิสราเอล และบรูไน และไม่ได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 30,000 – 193,000 บาท รวมทั้ง บริษัทฯ ไม่เคยคืนเงินใด ๆ ให้แก่คนหางานทั้งหมดหรือบางส่วน รวมทั้งไม่เคยมอบอำนาจให้ผู้ใด ไปทำการรับสมัครงานจัดหางานเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในนามของบริษัทฯ ทั้งในเขต กรุงเทพฯ และนอกเขตกรุงเทพฯ นั้น จึงรับฟังไม่ได้

2. บริษัทฯ ยอมรับว่า ได้รับสมัครคนหางานลำดับที่ 54 – 57 ไปทำงานกับนายจ้าง ที่ได้วันจริง โดยเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานคนละ 40,840 บาท บริษัทฯ ได้ออกใบรับเงินให้แก่คนหางานเหล่านั้น มีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุด คนหางานเดินทาง กลับประเทศไทย ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 และสัญญาจัดหางาน ที่บริษัทฯ ทำไว้กับคนหางาน ตามข้อ 3 ระบุว่าให้คืนเงินค่าบริการเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาการจ้าง ส่วนค่าใช้จ่ายนั้น บริษัทฯ ไม่ต้องคืนให้กับคนหางาน เพราะได้จ่ายและใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ไปหมดแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 นายบรรเทิง สายกระสุน (คนหางานลำดับที่ 54) จ่ายเงินค่าบริการ 15,840 บาท มีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายบรรเทิงฯ ทำงานได้ 12 เดือน บริษัทฯ ต้องคืนเงินค่าบริการให้แก่ นายบรรเทิงฯ เป็นเงิน 7,920 บาท เท่านั้น ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯ ในได้วันได้จ่ายเงินค่าบริการ และค่าเสียหาย จำนวน 14,000 บาท ให้แก่นายบรรเทิงฯ แล้ว บริษัทฯ จึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายบรรเทิงฯ จ่ายเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็น เงิน 193,000 บาท ให้แก่บริษัทฯ นั้นไม่ชอบ เพราะเวลานายบรรเทิงฯ ได้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่น ไม่ใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯ จำนวน 96,500 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า นายบรรเท็งฯ ให้การว่า ประมาณเดือนกันยายน 2543 นายบรรเท็งฯ สมัครไปทำงานที่ได้หวั่นกับ บริษัทฯ ที่จังหวัดสุรินทร์ โดยนายขจร (ไม่ทราบนามสกุล) ซึ่งแสดงตนเป็นผู้จัดการบริษัทฯ เป็นผู้รับสมัครและพานายบรรเท็งฯ มาบริษัทฯ ณ ที่ทำการบริษัทฯ ที่ตั้งอยู่กรุงเทพฯ เพื่อพบกับ นางยูหิติ แซ่ฟาง ผู้จัดการบริษัทฯ นางยูหิติฯ ได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงิน 193,000 บาท ต่อมานายบรรเท็งฯ ได้โอนเงินดังกล่าวเข้าบัญชีของนางยูหิติฯ ผู้ร่วมลงทุนธุรกิจ จัดหางานของบริษัทฯ มีอำนาจเก็บเงินหรือรับเงินค่าบริการจากคนหางานได้ นางยูหิติฯ จึงเป็นตัวแทนของบริษัทฯ ตามมาตรา 820 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามสัญญาจัดหางาน เพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ นายบรรเท็งฯ มีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี นายบรรเท็งฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 26 กันยายน 2543 และเดินทางกลับประเทศไทย วันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากนายจ้างได้หวั่นไม่มีงานให้ทำ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของนายนิลกาล รักษาอุดมการณ์ ผู้รับมอบอำนาจจากนายสมศักดิ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ ที่ให้การว่า บริษัทฯ รับสมัครนายบรรเท็งฯ ไปทำงานที่ได้หวั่น โดยนายขจร (ไม่ทราบนามสกุล) ถูกจ้างจดทะเบียนเป็นผู้รับสมัคร มีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี นายบรรเท็งฯ เดินทางไปทำงานที่ได้หวั่นเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2543 และเดินทางกลับประเทศไทย วันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากนายจ้างที่ได้หวั่นไม่มีงานทำ นายบรรเท็งฯ ทำงานเพียง 11 เดือน 26 วัน และไม่ได้ทำงานตามที่กำหนดในสัญญาเป็นเวลา 12 เดือน 1 วัน โดยมีสาเหตุจากนายบรรเท็งฯ ฉะนั้น บริษัทฯ จะต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายบรรเท็งฯ เป็นเงิน 96,768 บาท ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางาน และคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ในกรณีที่บริษัทฯ อ้างว่า ตัวแทนของบริษัทฯ จ่ายค่าบริการและค่าเสียหายเป็นเงิน 14,000 บาท ให้แก่นายบรรเท็งฯ นั้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานแต่อย่างใด ฉะนั้น คำอุทธรณ์ของบริษัทฯ ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

2.2 นายประกาย นามแก้ว (คนงานลำดับที่ 55) จ่ายเงินค่าบริการให้บริษัทฯ เป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายประกายฯทำงานได้ 15 เดือน 26 วัน บริษัทฯ จึงต้องคืนเงินค่าบริการให้แก่ นายประกายฯเป็นเงิน 5,280 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯ ในได้หวัน ได้คืนเงินค่าบริการและค่าเสียหายให้นายประกายฯเป็นเงิน 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯจึงหลุดพ้นจากความรับผิด การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายประกายฯจ่ายเงินค่าบริการจำนวน 190,000 บาท ให้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายประกายฯได้โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่น มิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางสั่งหักหลักประกันของบริษัทฯให้นายประกายฯเป็นเงิน 63,767 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า นายประกายฯให้การว่า ประมาณเดือนพฤษภาคม 2543 นายประกายฯสมัครไปทำงานที่ได้หวัน กับบริษัทฯที่จังหวัดสุรินทร์ โดยนายขจร (ไม่ทราบนามสกุล) ซึ่งแสดงตนเป็นผู้จัดการบริษัทฯ เป็นผู้รับสมัคร และพานายประกายฯมาบริษัทฯ ณ ที่ทำการบริษัทฯ ที่อยู่กรุงเทพฯเพื่อพบกับ นางอุบลีฯ ผู้จัดการบริษัทฯ นางอุบลีฯได้เรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงิน 190,000 บาท นายประกายฯจึงได้นำโฉนดที่ดินของญาติให้นายขจรฯ เพื่อดำเนินการในเรื่องค่าบริการและค่าใช้จ่าย ซึ่งต่อมานายขจรฯได้โอนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายของนายประกายฯจำนวน 190,000 บาท เข้าบัญชีของนางอุบลีฯ รวมกับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายของคนงานคนอื่นเป็นเงิน 310,000 บาท ตามสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนงานไปทำงานในต่างประเทศ นายประกายฯมีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี นายประกายฯเซ็นสัญญาจัดหางานกับบริษัทฯ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2543 และเดินทางไปทำงานที่ได้หวัน วันที่ 30 พฤษภาคม 2543 นายประกายฯเดินทางกลับประเทศไทย วันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากนายจ้างที่ได้หวันไม่มีงานให้ทำ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของนายนิลกาลฯ ผู้รับมอบอำนาจจากนายสมศักดิ์ฯ กรรมการบริษัทฯ ที่ให้การว่า บริษัทฯรับสมัครนายประกายฯไปทำงานที่ได้หวัน โดยนายขจรฯ ลูกจ้างจดทะเบียนของบริษัทฯ เป็นผู้รับสมัคร มีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี นายประกายฯเดินทางไปทำงานที่ได้หวัน เมื่อวันที่ 26

พฤษภาคม 2543 และเดินทางกลับประเทศไทยวันที่ 26 กันยายน 2544 เนื่องจากนายจ้างได้หวั่น
ไม่มีงานให้ทำ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายประกายฯเดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 30 พฤษภาคม
2543 นายประกายฯจึงทำงานเพียง 15 เดือน 26 วัน และไม่ได้ทำงานตามที่กำหนดในสัญญาเป็น
เวลา 8 เดือน 5 วัน โดยมีสาเหตุจากนายประกายฯ ฉะนั้น บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการและ
ค่าใช้จ่ายให้แก่ นายประกายฯ เป็นเงิน 94,653 บาท ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ
จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและ
คุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ในกรณีที่บริษัทฯอ้างว่า ตัวแทนของบริษัทฯ
จ่ายค่าบริการและค่าเสียหายเป็นเงิน 14,000 บาท ให้แก่นายประกายฯนั้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐาน
แต่อย่างใด ฉะนั้น คำอุทธรณ์ของบริษัทฯในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

2.3 นายอุดมทรัพย์ ห่อนครบุรี (คนหางานลำดับที่ 56) จ่ายเงินค่าบริการให้
บริษัทฯเป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายอุดมทรัพย์ฯทำงานได้ 16 เดือน 12 วัน
บริษัทฯจึงต้องคืนเงินค่าบริการให้แก่ นายอุดมทรัพย์ฯเป็นเงิน 5,280 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯ
ในได้หวั่นได้คืนเงินค่าบริการและค่าเสียหายให้นายอุดมทรัพย์ฯเป็นเงิน 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯ
จึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายอุดมทรัพย์ฯ
จ่ายเงินค่าบริการจำนวน 135,000 บาท ให้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายอุดมทรัพย์ฯได้โอนเงิน
เข้าบัญชีของผู้อื่นมิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางสั่งหักหลักประกันของ
บริษัทฯให้นายอุดมทรัพย์ฯ เป็นเงิน 42,719 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า
นายอุดมทรัพย์ฯให้การว่า ประมาณเดือนธันวาคม 2545 นายอุดมทรัพย์ฯ ได้สมัครไปทำงานที่
ได้หวั่นกับบริษัทฯ โดยนายทา (ไม่ทราบนามสกุล) เป็นผู้ชักชวน บริษัทฯเรียกค่าบริการและ
ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 135,000 บาท นายทาฯจึงนำนายอุดมทรัพย์ฯไปติดต่อกับบริษัท นริศ เอ็นเตอร์
ไพรส์ จำกัด เพื่อให้ดำเนินการกู้เงินธนาคารให้นายอุดมทรัพย์ฯ โดยนายอุดมทรัพย์ฯและภรรยา
นำที่ดินของยายไปจำนองกับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในวงเงิน 150,000 บาท

บริษัท นริศฯ คิดค่าบริการ 15,000 บาท เงินที่เหลือจำนวน 135,000 บาท บริษัทนริศฯได้โอนให้กับบริษัทจัดหางานเพลซเวลล์ จำกัด แต่ไม่ได้มอบหลักฐานการโอนเงินดังกล่าวให้แก่นายอุดมทรัพย์ฯ ตามสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ นายอุดมทรัพย์ฯมีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี นายอุดมทรัพย์ฯเดินทางไปทำงานที่ได้หวั่น วันที่ 29 ธันวาคม 2542 และเดินทางกลับประเทศไทย วันที่ 11 พฤษภาคม 2544 เนื่องจากนายจ้างได้หวั่นไม่มีงานให้ทำ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของนางณัฐการ์ต ซ้ายกลาง พนักงานของบริษัทนริศฯ ที่ให้การว่า บริษัทนริศฯได้ดำเนินการติดต่อให้นายอุดมทรัพย์ฯทำสินเชื่อกับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) เป็นเงิน 150,000 บาท บริษัทนริศฯ คิดค่าบริการเป็นเงิน 15,000 บาท และบริษัทนริศฯได้โอนเงินจำนวน 135,000 บาท เข้าบัญชีของนางยู่อหลิฯ ซึ่งนางยู่อหลิฯเป็นผู้ร่วมลงทุนธุรกิจจัดหางานกับบริษัทฯ มีอำนาจเก็บเงินหรือรับเงินค่าบริการจากคนหางานได้ นางยู่อหลิฯจึงเป็นตัวแทนของบริษัทฯตามมาตรา 820 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และจากบัญชีเงินฝากของภรรยา นายอุดมทรัพย์ฯ ปรากฏว่ามีการฝากเงินจำนวน 150,000 บาท อีกทั้งนายสมศักดิ์ฯ กรรมการผู้จัดการบริษัทฯ ให้การว่า บริษัทฯได้รับสมัครนายอุดมทรัพย์ฯ ไปทำงานที่ได้หวั่น มีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี แต่เนื่องจากนายจ้างได้หวั่นปิดกิจการ บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายอุดมทรัพย์ฯ ตามอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางาน ได้ทำงาน เมื่อนายอุดมทรัพย์ฯ ได้ทำงานเพียง 16 เดือน 11 วัน และไม่ได้ทำงานตามที่กำหนดในสัญญาเป็นเวลา 7 เดือน 19 วัน โดยมีสาเหตุจากนายอุดมทรัพย์ฯ ฉะนั้น บริษัทฯ จะต้องคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นายอุดมทรัพย์ฯ เป็นเงิน 42,938 บาท ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 ในกรณีที่บริษัทฯอ้างว่า ตัวแทนของบริษัทฯจ่ายค่าบริการและค่าเสียหายเป็นเงิน 14,000 บาท ให้แก่นายอุดมทรัพย์ฯ นั้น ไม่ปรากฏพยานหลักฐานแต่อย่างใด ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

2.4 นายทรงวุฒิ กุม ไชสง (คนหางานลำดับที่ 57) จ่ายเงินค่าบริการให้บริษัทฯ เป็นเงิน 15,840 บาท โดยมีสัญญาจ้าง 2 ปี เมื่อนายทรงวุฒิฯทำงานได้ 13 เดือน บริษัทฯจึงต้องคืน

ค่าบริการให้นายทรงวุฒิจเป็นเงิน 7,260 บาท ซึ่งตัวแทนของบริษัทฯในได้หวันได้คืนค่าบริการ และค่าเสียหายให้นายทรงวุฒิจเป็น 14,000 บาท แล้ว บริษัทฯจึงหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ การที่ นายทะเบียนจัดหางานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า นายทรงวุฒิจจ่ายเงินค่าบริการจำนวน 180,000 บาท ใ้บริษัทฯนั้นไม่ชอบ เพราะนายทรงวุฒิจหรือนายจร เตชะสิมนา และนางกัลยา (ไม่ทราบ นามสกุล) โอนเงินเข้าบัญชีของผู้อื่นมิใช่ของบริษัทฯ การที่นายทะเบียนจัดหางานกลางสั่ง หักหลักประกันของบริษัทฯให้นายทรงวุฒิจเป็นเงิน 81,123 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า นายทรงวุฒิจ ให้การว่า ได้สมัครไปทำงานที่ได้หวันกับบริษัทฯ โดยบริษัทฯเรียกค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 180,000 บาท นายจรฯ ลูกจ้างบริษัทฯจึงนำมารดาของนายทรงวุฒิจไปจำนอง ที่ดินของนางปราณี ทับวิเศษ กับนายสุระ มุ่งเจริญผล เป็นเงิน 195,991 บาท ซึ่งนางปราณีฯได้นำ เงินจำนวน 180,000 บาท ใ้แก่นายจรฯเพื่อเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายตามสัญญาจัดหางาน เพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ นายทรงวุฒิจมีระยะเวลาการจ้าง 2 ปี โดยนายทรงวุฒิจ เดินทางไปได้หวัน วันที่ 5 ตุลาคม 2543 และเดินทางกลับประเทศไทยวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544 เนื่องจากนายจ้างได้หวันเลิกกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้การของนายสมศักดิ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัทฯ ที่ว่า นายสมศักดิ์ฯได้รับสมัครและเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากนายทรงวุฒิจ โดยมีระยะเวลาการจ้างตามที่กำหนด ไว้ในสัญญาจัดหางานเพื่อให้คนหางานไปทำงานใน ต่างประเทศ นายจ้างปิดกิจการก่อนครบกำหนดตามสัญญา ซึ่งบริษัทฯต้องคืนเงินค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่นายทรงวุฒิจได้ทำงาน แต่บริษัทฯยังไม่ได้คืนเงินดังกล่าว อีกทั้งนายจรฯได้ให้การว่า บริษัทฯได้รับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากนายทรงวุฒิจเป็นเงิน 180,000 บาท เมื่อนายทรงวุฒิจทำงาน 13 เดือน 5 วัน และไม่ได้ทำงาน 10 เดือน 27 วัน โดยมีใ้ ความผิดของนายทรงวุฒิจ บริษัทฯจึงต้องคืนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้นายทรงวุฒิจเป็นเงิน จำนวน 81,750 บาท ตามมาตรา 46 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2537 ในกรณีที่บริษัทฯ อ้างว่าตัวแทนของบริษัทฯ จ่ายค่าบริการและค่าเสียหายเป็นเงิน 14,000 บาท ให้แก่นายทรงวุฒิชัย นั้นไม่ปรากฏพยานหลักฐานแต่อย่างใด ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯ ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

3. คำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากข้อเท็จจริง รายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา พยานบุคคล พยานเอกสาร และข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างว่าบริษัทฯ ต้องรับผิดชอบในฐานะใด จากการกระทำของใคร กลุ่มเครือ ไม่ชัดเจน นั้น

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า มาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติให้คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือต้องมีเหตุผล ซึ่งเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (2) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (3) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

ซึ่งเมื่อพิจารณาหนังสือกรมการจัดหางาน ที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 แล้ว ปรากฏว่า หนังสือดังกล่าวได้ระบุว่า

“...อธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางได้พิจารณาจาก ใบสำคัญการ โอนเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปได้ว่า เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2542 – กันยายน 2544 นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี กับพวกรวม 57 คน ได้สมัครงานและจ่ายเงินค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายเป็นเงินจำนวนคนละ 30,000 – 193,000 บาท เพื่อไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและ ได้วันกับบริษัทจัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด โดยมีนายสมศักดิ์ นพคุณ ผู้จัดการ นายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก นางสวย พุทธปรก นายสมเกียรติ แซ่ลิ้ว นางสาวจันทร์เพ็ญ มหาโกษีย์ และ นางยูหลิ แซ่ฟาง เป็นผู้ดำเนินการรับสมัครและรับเงิน ค่อมารบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางาน จำนวน 53 คน ไปทำงานที่ประเทศอิสราเอลและได้วัน และได้จัดส่งคนหางานจำนวน 4 คน ไปทำงานที่ได้วัน แต่ถูกนายจ้างส่งกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญา และบริษัทฯ ได้คืนเงิน

บางส่วนให้แก่คนหางานจำนวน 1 คน แต่ไม่ได้คืนเงินให้แก่คนหางานจำนวน 56 คน การกระทำดังกล่าวของบริษัทฯเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 บริษัทฯจึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมดให้แก่คนหางานจำนวน 53 คน ที่ไม่ได้รับการจัดส่งไปทำงาน และต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่ได้ทำงานให้แก่คนหางานจำนวน 4 คน ที่ถูกนายจ้างส่งกลับประเทศไทยก่อนครบสัญญา ตามตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นเงินจำนวน 2,449,100 บาท (สองล้านสี่แสนสี่หมื่นเก้าพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน) รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย...” นั้นได้ระบุถึงคนหางานทั้ง 57 คน และจำนวนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่คนหางานแต่ละคนจ่ายให้กับบริษัทฯจึงเห็นได้ว่า หนังสือข้างต้นซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองได้ระบุข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิงข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจแล้วตามกฎหมายข้างต้น อันทำให้บริษัทฯได้รับทราบถึงเวลาที่เกิดการกระทำผิด การกระทำความผิดจำนวนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่คนหางานแต่ละคนจ่ายให้แก่บริษัทฯ โดยนายสมศักดิ์ศรีกรรมการผู้จัดการ นายจิตรภณฯ ตัวแทนจดทะเบียน นางสาวฯ และนางสาว จันทร์เพ็ญฯ ตัวแทนเชิด ตามมาตรา 821 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และนายสมเกียรติฯกับนางอุบลีฯ ตัวแทนของบริษัทฯ ตามมาตรา 820 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นผู้ดำเนินการเรียกรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่าย และข้อกฎหมายที่อ้างอิงว่าบริษัทฯได้กระทำการฝ่าฝืนแล้ว ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯในประเด็นนี้ จึงไม่อาจรับฟังได้

4. ข้อเท็จจริงที่มีข้อโต้แย้งและขัดแย้งเป็นข้อเท็จจริงที่ยังฟังไม่เป็นยุติ จึงไม่อาจนำมาวินิจฉัยว่าบริษัทฯกระทำผิดหรือไม่ เนื่องจากบริษัทฯโดยนายสมศักดิ์ฯ ไม่เคยรับจัดหางานให้คนหางานลำดับที่ 1 – 53 และไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณ (ประทักษ์) พุทธปรก ไปดำเนินการจัดหางานนอกห้องที่เขตจัดหางานที่ได้รับอนุญาต (กรุงเทพฯ)

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานบุคคลและพยานเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามข้อ 1 และ 2 ว่า นายสมศักดิ์กิจกรรมการ ผู้จัดการบริษัทฯ ได้รับสมัครคนหางานในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้จัดหาคนหางาน ส่วนกรณีของนายจิตรภณฯ นั้น ปรากฏว่า หนังสือกองตรวจและคุ้มครองคนหางาน ที่ รส 0311/ผลจ.0024 ลงวันที่ 8 มกราคม 2545 ระบุว่า บริษัทฯ โดยมีนายจิตรภณฯ และบุคคลอื่น เป็นผู้ดำเนินการรับสมัครคนหางาน ได้รับอนุญาตให้จัดหาคนหางานจังหวัดตาก อุตรธานี นครราชสีมา เพชรบูรณ์ อุบลราชธานี และเชียงราย ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯ ในประเด็นนี้ จึงไม่อาจรับฟังได้

5. บริษัทฯ ขอมรับว่านายจิตรภณฯ เป็นตัวแทนของบริษัทฯจริง แต่บริษัทฯ ไม่ได้มอบอำนาจให้นายจิตรภณฯ รับสมัครงานนอกเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตท้องที่ที่ได้รับอนุญาตจัดหางาน การที่นายจิตรภณฯ รับสมัครและเรียกรับเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานนอกเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นการกระทำส่วนตัวของนายจิตรภณฯ ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทฯแต่อย่างใด และบริษัทฯ ไม่ได้ให้สัตยาบันในการกระทำของนายจิตรภณฯ นายจิตรภณฯ จึงไม่ใช่ตัวแทนเชิดของบริษัทฯ นายทะเบียนจึงต้องหักเงินจากหลักประกันในการจดทะเบียนตัวแทนตามมาตรา 16 ประกอบมาตรา 47 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เท่านั้น จะหักจากหลักประกันของบริษัทฯ ตามมาตรา 33 และมาตรา 46 ตามกฎหมายข้างต้นไม่ได้

ประเด็นนี้ เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ปรากฏว่า หนังสือกองตรวจและคุ้มครองคนหางาน ที่ รส 0311/ผลจ.0024 ลงวันที่ 8 มกราคม 2545 ระบุว่า บริษัทฯ ได้รับอนุญาตให้จัดหางานในจังหวัดตาก อุตรธานี นครราชสีมา เพชรบูรณ์ อุบลราชธานี และเชียงราย โดยมีนายจิตรภณฯ และบุคคลอื่นเป็นผู้ดำเนินการ โดยนายจิตรภณฯ เป็นตัวแทนจัดหางานของบริษัทฯ จึงถือว่า การกระทำของนายจิตรภณฯ ด้วแทนจดทะเบียนในการจัดหางาน

เป็นการกระทำของบริษัทผู้รับอนุญาตแห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 เมื่อบริษัทฯ ไม่สามารถจัดส่งคนหางานทั้ง 53 คน ไปทำงานต่างประเทศได้ นายทะเบียน จัดหางานกลางย่อมมีอำนาจหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่บริษัทฯ เรียกเก็บจากคนหางานทั้ง 53 คน จากหลักประกันที่วางไว้คืนให้แก่คนหางานทั้ง 53 คน ได้ ตามมาตรา 15 วรรคสี่ และมาตรา 46 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ฉะนั้น ข้ออุทธรณ์ของบริษัทฯ ในประเด็นนี้จึงไม่อาจรับฟังได้

ด้วยข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และเหตุผลข้างต้นแล้วเห็นว่า คำอุทธรณ์ของบริษัทฯ ทุกประเด็นฟังไม่ขึ้น และการที่นายทะเบียนจัดหางานกลางมีคำสั่งให้นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี กับพวก รวม 57 คน ได้รับเฉลี่ยเงินหลักประกันของบริษัทฯ พร้อมกับนายธนวัฒน์ มูลเพ็ง กับพวก รวม 24 คน และนายรอม อินดี กับพวก รวม 22 คน โดยระบุว่าบริษัทฯ ต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางาน จำนวน 53 คน คือ นายสุกฤษฎ์ ดวงมณี นายสุขสันต์ ผลบุญ นางสาวจรรยาลักษณ จนาการภักดิ์ นายคมสัน แสงวงศรี นางเพียว จันทร์คำ นางวงเดือน เทียนแอ้น นายอนันต์ ยศพันธ์ นางอัจฉรา สมสาย นายหนูอิน บุญสาร นางสาวธัญพร ดาวันจันทร์ นายมงคล อ่วมบุญ นายอนันต์ โประชญนทศ นายวิไล เข้มทอง นายสุนทร เกตุบาง นายนิพันธ์ คำดี นายจรรยา แสงแก้ว นายเลิศศักดิ์ เครื่องร้อน นายศักดิ์ มณียม นายกาหลง สุขกล้า นายอู้อย มะ โนตัน นายอนันต์ หมูปิน นายบุญส่ง แวนันต์ นายพิททือป คำสร้อย นายพิษณุ สิทธิแก้ว นายสมบูรณ์ สุรินธรรม นายจร มูลศรี นายอลงกรณ์ วิงวอน นายสมปอง เศษสุวรรณ นายสุวิทย์ ตือหล้า นายอนุสรณ์ อุ่กันทา นายณรงค์ ชีรวุฒิโรจน์ นายสมหวัง อดผล นายไพฑ ก้อใจ นายทองคำ จันเดียว นายวิฑูรย์ ปัญญารักษ์ นายอมรรัตน์ สุรินทร์ตะ นายสกุล ชิตะ นายสมศักดิ์ จอมเมืองกาศ นายปรัชญา สุธรรมแบ่ง นายหนูน ฑุระยศ นายพิจิตร ศักดิ์สกุลมงคล นายบุญทรัพย์ ปัญญาดี นายสมพงษ์ หลวงขัน นายเสถียร จักรสมศักดิ์ นายปกรณ์ คะหวา นายศราวุธ คำพั้น นายพิชัย โชคสถาพรสิน นายดุสิต โชคสถาพรสิน นายพงศกร อ้อธิวงศ์ นายสอง ศรีอัคระฮาต นายชำนาญ สติปัญญา นายศรีวงศ์

นาปรัง นายอัมรินทร์ ธิการ รวมเป็นเงิน 2,165,000 บาท นั้น ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ส่วนกรณี
คนหางานลำดับที่ 54 – 57 ยังคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง คือ บริษัทฯ ต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่าย
ให้แก่ นายบรรเทิง สายกระสุน 96,768 บาท นายประกาย นามแก้ว 64,653 บาท นายอุดมทรัพย์
หย่อนครบุรี 42,938 บาท และนายทรงวุฒิ กุมโธสง 81,750 บาท รวมเป็นเงิน 286,109 บาท เห็นควร
แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหักหลักประกันของอธิบดีที่กรมการจัดหางานในฐาณะนายทะเบียน
จัดหางานกลาง ตามหนังสือ ที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 เฉพาะที่ให้หัก
หลักประกันของบริษัทฯ เพื่อคืนเงินให้แก่คนหางาน 4 คน คือ นายบรรเทิงฯ นายประกายฯ
นายอุดมทรัพย์ฯ และนายทรงวุฒิฯ ให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น รวมเป็นเงินทั้งสิ้น
286,109 บาท

ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนจัดหางานกลางต้องหักหลักประกัน
ของบริษัทฯ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,451,109 บาท เพื่อคืนให้แก่คนหางาน 57 คน

ผลการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงแรงงานผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์

ปลัดกระทรวงแรงงานได้พิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่ผู้ขอรับการประเมินเสนอ
และได้ลงนามในคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงแรงงาน ที่ 26/2545 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2545
โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 45 วรรคสอง และมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับข้อ 2 (4) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออก
ตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของ
บริษัทจัดหางาน เพลชเวลล์ จำกัด และแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งของอธิบดีกรมการจัดหางานใน
ฐาณะนายทะเบียนจัดหางานกลาง ที่ รส 0311/13591 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2545 เฉพาะที่ให้
บริษัทฯ คืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางาน จำนวน 4 คน คือ นายบรรเทิง สายกระสุน
นายประกาย นามแก้ว นายอุดมทรัพย์ หย่อนครบุรี และนายทรงวุฒิ กุมโธสง ให้ถูกต้องตาม
ข้อเท็จจริง คือ นายบรรเทิง สายกระสุน 96,768 บาท นายประกาย นามแก้ว 64,653 บาท

นายอุดมทรัพย์ ห่อนครบุรี 42,938 บาท และนายทรงวุฒิ กุมไสสง 81,750 บาท รวมเป็นเงิน 286,109 บาท เมื่อปลัดกระทรวงแรงงานได้ลงนามใน คำวินิจฉัยแล้วผู้ขอรับการประเมินได้ ดำเนินการแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงแรงงานดังกล่าวให้อธิบดีกรมการจัดหางาน เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองทราบตามหนังสือ ที่ รง 0201.5/ 180 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2545 และแจ้งให้บริษัทฯ ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบพร้อมแจ้งกรณี ที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำ อุทธรณ์หรือโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวด้วย ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ตามหนังสือ ที่ รง 0201.5/179 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 254 โดยส่งให้บริษัทฯ ทางไปรษณีย์ตอบรับ ซึ่งบริษัทฯ ได้รับทราบหนังสือ และคำสั่งดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2545

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง คือ กระบวนการควบคุมการตรวจสอบคำสั่งทางปกครองภายในองค์กรฝ่ายปกครอง ซึ่งองค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์มีอำนาจในการตรวจสอบทั้งความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมในเนื้อหาของการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองผู้ออกคำสั่งนั้น ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะเรื่องมิได้บัญญัติขั้นตอนการควบคุมการตรวจสอบคำสั่งทางปกครองภายในฝ่ายปกครองไว้ หรือในกรณีที่คำสั่งทางปกครองนั้นมิได้ออกโดยผู้มีอำนาจสูงสุดในกระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่ากระทรวง (รัฐมนตรี) หากผู้รับคำสั่งทางปกครองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งนั้นไม่ว่าจะเป็นการรับฟังข้อเท็จจริง การตีความข้อกฎหมาย การปรับบทกฎหมาย หรือการใช้อำนาจดุลพินิจ ผู้รับคำสั่งนั้นย่อมมีสิทธิที่จะยื่นอุทธรณ์ได้แม้คัดค้านเป็นหนังสือต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นภายในกำหนดเวลา 15 วันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งหรือวันที่ให้ถือว่าตนได้รับคำสั่งนั้น โดยระบุข้อโต้แย้ง ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ตนไม่เห็นด้วย เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้นได้รับคำอุทธรณ์ดังกล่าวแล้วจะต้องพิจารณาโดยไม่ชักช้าแต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ถ้าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองให้ถูกต้อง ถ้าไม่เห็นด้วยทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ให้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็คือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นภายในกำหนดเวลา 30 วันเช่นเดียวกัน ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ก็ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดเวลา 30 วัน นับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ระยะเวลานี้อาจขยายได้อีกหนึ่งครั้ง

การให้สิทธิประชาชนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองดังกล่าวมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการ ประการที่สำคัญประการหนึ่งคือ เพื่อให้ฝ่ายปกครองมีโอกาสรับรู้และแก้ไขการสั่งการที่ผิดพลาดหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย การอุทธรณ์จึงเป็นมาตรการในการตรวจสอบและแก้ไขความบกพร่องหรือผิดพลาดของฝ่ายปกครองเพื่อให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพิจารณาอุทธรณ์ไม่ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์อาจจะมีคำสั่งแทนคำสั่งเดิมได้เต็มที่ โดยอาจเพิกถอนคำสั่งเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระ หรือลดภาระ หรือใช้ดุลพินิจในความเหมาะสมของคำสั่งทางปกครองได้ แต่หลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมจะกระทำได้เพียงใด และจะมีผลย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนั้น การพิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง หรือผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จะต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมปราศจากความลำเอียง หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ถูกต้อง แต่หากคำอุทธรณ์รับฟังไม่ได้ก็ไม่ต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไข ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างแท้จริงและบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบการอุทธรณ์ มิฉะนั้นแล้ว หากพิจารณาโดยไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือไม่รับฟังเหตุผลของผู้อุทธรณ์ก็ยากที่จะเกิดความเป็นธรรมและบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ ซึ่งตามกรณีการพิจารณาอุทธรณ์ของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด ดังกล่าวสรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องแล้ว คำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลางเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองถูกต้องและเหมาะสมแล้ว อุทธรณ์ของบริษัทฯ ฟังไม่ขึ้น ปลัดกระทรวงแรงงานในฐานะผู้พิจารณาอุทธรณ์มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งของนายทะเบียนจัดหางานกลาง กรณีคนหางานลำดับที่ 54 – 57 ยังคลาดเคลื่อนข้อเท็จจริง จึงได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานเอกสาร หลักฐานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อุทธรณ์เพื่อสรุปและให้ความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความถูกต้อง ทั้งข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย มีความเหมาะสมแก่กรณี และเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มิฉะนั้น อาจเกิดความผิดพลาดและเกิดความเสียหายแก่ประชาชนและทางราชการได้ ดังนั้น จึงควรอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โดยอาจประสานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมรับฟังหรืออบรมในกรณีที่หน่วยงานนั้นๆ มีการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของตนเอง

2. การพิจารณาอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่เพื่อสรุปและให้ความเห็นเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์นั้น หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าข้อเท็จจริงที่ได้รับหรือปรากฏยังไม่ชัดเจนหรือมีข้อสงสัยอย่างใดอย่างหนึ่ง เจ้าหน้าที่ควรที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม แต่เนื่องจากการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน แต่ถ้ามีเหตุจำเป็น อาจขยายเวลาออกไปได้อีก 30 วัน แต่ต้องแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนั้น การแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวอาจทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จทันภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานได้ จึงอาจเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำเนิการเพียงข้อเท็จจริงที่ได้รับหรือปรากฏเท่านั้น เพื่อให้การพิจารณาเสร็จ

ทันภายในกำหนดโดยไม่แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แต่ผู้ขอรับการประเมินเห็นว่า ถ้าข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวมีความจำเป็นและอาจทำให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม เจ้าหน้าที่ก็ควรที่จะดำเนินการหาข้อเท็จจริงนั้นและขยายระยะเวลาการดำเนินการออกไปโดยไม่ควรพิจารณาในขณะที่ข้อเท็จจริงที่ได้รับยังไม่ชัดเจนหรือมีข้อสงสัย

3. การศึกษา การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งหลักประกันของบริษัทจัดหางาน เพลซเวลล์ จำกัด ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1. พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 15 กำหนดให้ ผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศต้องจดทะเบียนลูกจ้างและตัวแทนจัดหางานต่อนายทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 47 กำหนดให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับกับการจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศโดยอนุโลม โดยมาตรา 4 ได้กำหนดคำนิยามคำว่า “ตัวแทนจัดหางาน” ไว้หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศมักเกิดปัญหาในทางปฏิบัติกรณีลูกจ้างไม่จดทะเบียนของบริษัทจัดหางานจะอ้างความเป็นตัวแทนของบริษัทจัดหางานรับสมัครเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศจากคนหางานโดยผิดกฎหมายและไม่จัดส่งคนหางานเหล่านั้นไปทำงานในต่างประเทศได้ การจะปรับบทกฎหมายในเรื่องการเป็นตัวแทนของลูกจ้างไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 ไม่ได้อยู่ในความหมายของคำนิยามคำว่า “ตัวแทนจัดหางาน” ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น ในการจะเอาผิดกับตัวแทนไม่จดทะเบียนของบริษัทจัดหางานดังกล่าว จึงต้องปรับบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 ถึงมาตรา 844 หมวดตัวแทน โดยเฉพาะเรื่องตัวแทนเชิด ซึ่งมี 2 กรณี กล่าวคือ ตัวการเชิดบุคคลอื่นเป็นตัวแทนของตน หรือรู้แล้วขอมให้คนอื่นเชิดตัวเขาเองแสดงออกเป็นตัวแทน แต่มีข้อสังเกต คือ บุคคลภายนอกต้องสำคัญคิดว่าเป็นกิจการของตัวการ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1759/2545 แม้ในสัญญากู้ยืมเงินจะระบุ

คณะกรรมการกองทุนผู้บริหาร สำนักงานการประถมศึกษาเป็นผู้กู้โดยมีจำเลยเป็นผู้ลงนาม
ในฐานะประธานกรรมการกองทุนฯ แต่เมื่อคณะกรรมการกองทุนดังกล่าวไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
ตามกฎหมายที่จะรับผิดชอบ โจทก์ในฐานะบุคคลภายนอกสำหรับกิจการที่จำเลยกระทำไปตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 820 จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยเข้าทำสัญญาแทนตัวการที่มีตัว
อยู่จริง จำเลยจึงต้องรับผิดชอบตามสัญญากู้ยืมเงินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5343/2542
ส. เป็นกรรมการผู้จัดการบริหารงานของบริษัทจำเลย มีอำนาจในการติดต่อทำการค้าแทนจำเลย
การที่ ส. ลงชื่อและประทับตราบริษัทจำเลย จึงเป็นการกระทำแทนบริษัทจำเลยมิใช่ทำเป็นส่วนตัว
เมื่อ ส. เป็นผู้เสนอขายข้าวให้โจทก์ในนามของจำเลยและจำเลยเองก็นำสืบยอมรับความสมบูรณ์
ของเอกสารอันเป็นคำเสนอขายข้าว โดยรับเอาประโยชน์ไว้เป็นของตน ทั้งต่อมาจำเลยยังให้ ส.
เป็นตัวแทนในการทำหนังสือขอเลื่อนการส่งมอบข้าวสารด้วย จึงถือได้จำเลยเชิด ส. เป็นตัวแทน
ของจำเลยหรือรู้แล้ว ยอมให้ ส. เชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยในการซื้อขายข้าวราย
พิพาทจำเลยต้องรับผิดชอบ โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา 821 ทั้งการเป็นตัวแทนเชิดดังกล่าวหาใช่การตั้งตัวแทนตามปกติแต่อย่างใดไม่ จึงไม่จำต้อง
มีหนังสือมอบอำนาจให้กระทำการแทน ดังนั้น แนวทางการแก้ไขในประเด็นนี้ ผู้ขอรับการ
ประเมินเห็นว่า ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและ
คุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 คำนิยามคำว่า “ตัวแทนจัดหางาน” ให้เกิดความชัดเจนขึ้น โดย
หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้ และให้
หมายความรวมถึงลูกจ้างไม่จดทะเบียนแต่ได้ดำเนินธุรกิจของผู้รับอนุญาตจัดหางานด้วย

3.2 พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 มาตรา 26
และมาตรา 27 ประกอบ ข้อ 4 วรรคสอง ของประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
ฉบับที่ 4 เรื่อง กำหนดอัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางาน กำหนดผู้รับอนุญาต
จัดหางานในต่างประเทศเรียกหรือรับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในได้วันเท่าที่จ่าย
จริง แต่เมื่อรวมกับค่าบริการที่เรียกเก็บจากคนหางานจะต้องไม่เกินห้าหมื่นหกพันบาท ซึ่งทำให้เกิด

ปัญหาที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเรียกเก็บเงินค่าบริการเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากความเป็นจริงแล้วตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ในปัจจุบันการเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศนั้นมากกว่าที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้วในขณะนี้ ผู้ขอรับการประเมินจึงขอเสนอแนะให้แก้ไขกฎหมายและประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมฉบับดังกล่าวเพื่อให้ยืดหยุ่นได้ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมฉบับดังกล่าวก็ใช้มานานแล้วยังไม่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับผู้รับอนุญาตจัดหางานในการเรียกเก็บเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายแก่คนหางานที่จะต้องทราบจำนวนค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานในต่างประเทศที่แน่นอน และให้เกิดความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย จึงเห็นควรให้แก้ไขประกาศในกรณีดังกล่าวเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันด้วย

3.3 ในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งหลักประกันจะเกี่ยวข้องกับจำนวนเงินค่าบริการและ ค่าใช้จ่ายที่บริษัทจัดหางาน ได้เรียกเก็บจากคนหางาน ดังนั้นการพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับจำนวนเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่บริษัทจัดหางานหรือตัวแทนของบริษัทจัดหางานได้เรียกเก็บจากคนหางาน ผู้กล่าวอ้างและผู้ถูกกล่าวอ้างควรหาพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวให้ปรากฏชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเป็น ไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กมลชัย รัตนสกาวงศ์. กฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2543

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสถานต์. กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง. กรุงเทพมหานคร :
จรัสจักรพิมพ์, 2540

อุทัย หงส์สิริ. “การทบทวนคำสั่งทางปกครอง”. ในกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. 2539 หน้า 107-131. รวบรวมและจัดพิมพ์โดยพนม เอี่ยมประยูร. สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2539